

ТОШКЕНТ

ОҚШОМ

Газета 1966 йил
1 июлдан
чиқо бошлаган

ШАҲАР ИЖТИМОЙ - СИЁСІЙ ГАЗЕТАСИ

№ 7 (10.060)

2004 ЙИЛ 12 ЯНВАРЬ

БОЛАЛАР СПОРТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ДОИМИЙ ЭЪТИБОРДА

9 январь куни Оқсаройда Президент Ислам Каримов раислигида Ўзбекистон Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси Ҳомийлик кенгашининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди.

Унда ушбу кенгаш аъзолари, Бош вазир ва унинг ўринбосарлари, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси раиси, Тошкент шаҳри ва вилоятлар ҳокимлари, тегишли вазирлик ва идоралар раҳбарлари ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Мамлакатимиз раҳбари йиғилишдан қўзғалган мақсад 2003 йил 4 июнь куни ўтказилган Ўзбекистон Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси Ҳомийлик кенгашининг йиғилишида қўйилган вазифаларнинг бажарилишига оид масалаларни муҳокама қилиш, 2004 йилга мўлжалланган режаларни кўриб чиқиш, Қашқадарё ва Андижон вилоятларида болалар спортини ривожлантириш, спорт иншоотлари барпо этиш дастурининг бажарилишини таҳлил этишдан иборат эканини таъкидлади.

Ҳомийлик кенгашининг 2003 йил 4

июнда бўлиб ўтган йиғилишида белгиланган вазифаларнинг бажарилиши юзасидан жамғарма раиси А. Мирқосимовнинг ахбороти тингланди.

Жамғарма Ҳомийлик кенгашининг ўтган галги мажлисида янги болалар спорт иншоотларини тайёрлаш, мактабларда жисмоний тарбия дарсларининг самарадорлигини ошириш, аҳоли орасида спорт маданиятини юксалтириш, оммавий спорт тарғиботини ривожлантириш, Ўзбекистон Телерадиокомпаниясининг 4-телеканалини спорт каналига айлантириш борасида атрофлича фикрлашиб олинган, ҳокимликлар, тегишли вазирлик, ташкилот ва идоралар раҳбарлари зиммасига аниқ вазифалар юклаган эди.

Ўтган давр мобайнида соҳада анчагина ишлар амалга оширилди. Халқ таълими, Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва бошқа мутасадди ташкилотлар ҳамкорлигида спортнинг асосий йўналиш ва турларини ривожлантиришнинг тиббий ҳамда илмий асослари яратилди. «Жисмоний тарбиянинг тиббий асослари» қўлланмаси тайёрланди.

Умумий таълим мактаблари учун 2003-2004 ўқув йилига мўлжаллаб жисмоний тарбия ва болалар спортига оид ўқув дастурлари, дарсликлар, услубий қўлланмалар ҳамда плакатлар тайёрлаш дастури тузилди. Шу асосда таълим-тарбия ишлари олиб борилмоқда.

Мактаб, лицей, коллеж ва маҳалларда болалар спортини ривожлантириш учун зарур спорт анжомлари ва кийимларига бўлган эҳтиёжни ўрганиб чиққан «Ўзбекистонга давлат акциядорлик компанияси асосий эътиборни ана шу талабни қондиришга қаратмоқда.

Давоми 2-бетда.

XXI сағоси

Барча мамлакатлардан олинган сўнги хабарлар

Мамлакатимизда

- Олий Мажлиснинг Фан, таълим, маданият ва спорт масалалари қўмитасининг йиғилиши ўтказилди. Унда қўмитанинг 2003 йилдаги фаолияти, 2004 йилги иш режаси ҳамда Меҳр ва муруват йили муносабати билан ўтказилаётган тадбирлар кўриб чиқилди.
- Муборак Ҳаж зиёратини адо этиш учун отланган юрдошларимизнинг 500 кишидан иборат дастлабки гуруҳи Тошкентдан Жиддага жўнаб кетди.
- Ўзбекистон Республикаси Мудофасига кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилотининг Марказий Кенгаши ва республика техника ва амалий спорт турлари маркази ҳамкорликда Ватан ҳимоячилари куни ва янги спорт мавсумининг очилишига бағишлаб Тошкентда «Супер мотокросс» мусобақалари ҳамда журналистлар билан семинар-тренинг ташкил этди.
- Ўзбекистон Миллий энциклопедиясининг навбатдаги 6-жилди кўп миң нусхада босмадан чиқди. Унда 3500 дан ортиқ мақола бўлиб, умумий ҳажми 130,5 наشريёт-ҳисоб табоғини ташкил этади.
- АҚШнинг Халқаро ривожланиш агентлиги (ЮСАИД) ҳамкорлигида мамлакатимизда «Тинчлик номидан озик-овқат» дастурини амалга ошираётган «Сити Хоуп Интернешнл» хайрия ташкилоти Жиззах вилоятига 2 тоннадан зиёд куртиллик сервитамин сазвот маҳсулотларини келтирди.

Жаҳонда

- НАТОнинг янги Бош қотиби Жаап де Хооп Схеффер шимолӣ Атлантика альянсининг ислохоти, умумий мудофаа салоҳиятининг оширилиши, Афғонистондаги тинчликпарварлик ҳаракати 4 йиллик ваколатлари даврида бош йўналишлар бўлишини таъкидлади.
- Россия Федерацияси Президенти Владимир Путин Козогистонга ташриф буюрди. Ташриф доирасида Козогистонда Россия йилининг бошланғичи маросими ҳам бўлиб ўтди.
- АҚШ 2004 йилнинг ёзида Болгария поштахатида «Болкон» терроризмга қарш марказини очига тайёр эканлигини билдирди. Марказнинг асосий мақсади террорчилик ташкилотлари фаолиятини кузатиш, разведка ишлари ҳамда маълумотларни АҚШ ва унинг иттифоқчиларига етказишдан иборат бўлади.
- Греция бош вазири Костас Симитис мамлакат парламентига сайловлар 7 мартада ўтказилиши режалаштирилганини маълум қилди.
- Канаданинг Торонто ва Оттава шаҳарларида совуқ ҳаво ҳарорати рекорд кўрсатқичи «С» бўйича -37 даражага етди.

ПОЙТАХТНИНГ Дир кўни

Янгиликлар, воқеалар

Қисқарди

- СУВ тизимини яхшилаш мақсадида филтрлар ва бошқа хил анжомлар ишлаб чиқаришга ихтисослашган «Акватех» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси томонидан газ иситкичлар тайёрлаш йўлга қўйилди.
- АТОҚЛИ адиб Мусо Тошмухаммад ўли Ойбекнинг таваллудига бағишлаб ёзувчининг уй-музейида ташкил этилган адабий кечада шоирлар, ёзувчилар, адабиёт ихлосмандлари ҳамда Ойбекнинг яқинлари иштирок этишди.
- ЮНУСОБОД туманидаги «Туркистон» маҳалласида яшовчи кам таъминланган оилалар фарзандлари учун уюштирилган «Кўчма арча» байрам тадбирида болажонларга совғалар тўхта этилди.
- УТГАН йилни 655 миллион сўм фойда билан якунлаган «Тошкент чинчи заводи» очик турдаги акциядорлик жамиятида янги бошланган йилда 200 та ишчи ўринлари ташкил этилди. Мазкур корхонага хориждан замонавий технологиялар келтирилди.
- Тошкент шаҳар ҳокимлиги Матбуот хизмати ва ўз мухбирларимиз хабарларидан.

14 январь - Ватан ҳимоячилари куни

ИСЛОҲОТЛАР САМАРАСИ

Қуролли Кучларимиз катта ўзгаришларга юз тутди. Бу муваффақиятлар, аввало, мамлакатимиз Президенти, Қуролли Кучлар Олий Бош Қўмондонни Ислам Каримов раҳнамолигида ҳарбий соҳада амалга оширилаётган ислоҳотлар билан бевосита боғлиқ.

Бугунги кунда мамлакатимиз сарҳадларининг дахлсизлиги ва ҳудудий яхлитлигини сақлаш, эл-юртининг осуда ҳаётини ишончли ҳимоя қилишга қодир, замонавий қурол-аслаҳа ва техника билан таъминланган, яхши тайёрланган ва замон талабларига тўла жавоб берадиган, сон жиҳатидан ихчам ва ҳаракатчан Қуролли Кучларни вужудга келтириш — Ўзбекистонимизнинг буюк келажагини барпо этиш йўлидаги энг муҳим вазифалардан биридир.

Давлатимиз раҳбари Олий Мажлиснинг тўққизинчи сессиясида ҳарбий хизматга тайёрлаш ва Қуролли Кучларда хизматни ўташ тизимини тубдан яхшилаш бўйича аниқ йўналишларни белгилаб берди.

Ҳарбий хизмат нуфузини, Ватан ҳимоячиси оғурини янада ошириш, шартнома асосидаги армияни яратиб, ҳарбий тайёргарликни ўтаган тарихий тайёрлаш ҳамда муддатли ҳарбий хизматни ўташ муддатларини қисқартириш, чақурик ошқоралигини таъминлаш, чақурик комиссиялари фаолиятини такомиллаштириш шуллар жумласидандир.

Олий Мажлиснинг ўзинчи сессиясида қабул қилинган «Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида»ги қонунда мавжуд ҳарбий хизмат тизими ҳамда давлат ҳокимияти органлари, ҳарбий бошқарма, жамоат ташкилотлари ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларининг мамлакатимиз Қуролли Кучларига яхши тайёргарликка эга ёшларни танлаш ва тайёрлаш

бўйича ҳамкорлик йўналишлари ўзифодасини топган.

Мустақил Ватанинг билан фахрланиш, унинг хизматида ярашгани ҳис қилиб яшаш — улуг бахт. Подполковник Бахтиёр Иброҳимов қўмондирлик қилаётган ҳарбий қисмда бўлиб, эл-юрт хизматида сергак, қалбда миллий гурур туйғуси барқ урётган Ватан ҳимоячилари билан суҳбатлашиб, бунга яна бир қарра амин бўлди.

Бу ерда аскарларнинг жисмонан бақувват, замонавий ҳарбий техника билан тиллаша оладиган ва маънавий-жанговар тайёргарлиги юқори бўлишига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бу аса ўз навбатида, жанговар ва сиёсий тайёргарликда юқори кўрсаткичларга эришишнинг босқичидир. Қисм қўмондирининг ўринбосари Раҳимжон Алиматовнинг айтишича, бунда, айниқса, давлатимиз раҳбарининг «Миллий армиямиз — мустақиллигимизнинг, тинч ва осойишта ҳаётимизнинг мустаҳкам қаролаткичи» китоби бўйича ўтказилаётган семинар ва маърузаларнинг аҳамияти беқиёс бўлмоқда.

— Мен муддатли ҳарбий хизматда бўлишни жуда ҳам озу қилгандим, — дейди оддий аскар Даврон Тошбоев. — Шу бонс Самарқанд қишлоқ хўжалиқ институтини тугатгач, туман мудоҳара бўлимида барча кўрик ва синовлардан муваффақиятли ўтдим. Энг муҳими, бугун биз кимга ва нима учун хизмат қилаётганимизни яхши англаймиз.

— Мустақил ҳаётимизда бу илк

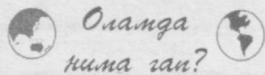
қадам, ўйламанки, келгуси умр йўлимни белгилаб беради, — деб унинг фикрини давом эттирди Умид Аҳоров. — Муддатли ҳарбий хизматдан сўнг ички ишлар идораларида ишлаб, юртимиз қорига яраш ниятидаман.

Ҳарбий соҳада амалга оширилаётган ислоҳотлар талаби бўйича бу ерда ҳам шартнома асосида хизмат қилувчи ҳарбийлар қўтқилини ташкил этади. Улардан бири - фарғоналик кичик сержант Носирхўжа Ходибоев шундай дейди:

— Муддатли ҳарбий хизматнинг бир йилга, олий маълумотлилар учун тўққиз ойга қисқартирилиши айнаи музда бо бўлди. Бу муддатда йигитларимиз ҳарбий хизматнинг дастлабки кўнжмаларини ўрганиб қайтди. Қолаверса, бугунги армиямизда йигитларнинг нафақат соғлиги ёки жисмоний тайёргарлиги, балки ақлий салоҳияти, билими ҳам кўриқдан ўтади. Давлатимиз раҳбарининг миллий армиямиз ҳақидаги китобида «машаққатли синовлар, ҳарбий машғулотларнинг оғир юкни елкасида кўтариб юрган оддий аскар ва сержантларга катта ишонч билдирилган. Китобни ўқиб, Бахтиёр гурурининг гурур қўшилади.

Ҳарбий соҳада амалга оширилаётган ислоҳотлар Қуролли Кучларимиз қудратини янада оширишига, миллий армиямизни халқимизнинг ҳақиқий таянчи ва суянчига айлантиришга хизмат қилиши, шубҳасиз.

ЎЗА

Жаҳон ва маҳаллий ахборот воситалари хабарларидан

● Покистон парламенти мамлакат Президенти, генерал Парвез Мушаррафни яна беш йил муддатга президентликка қайта сайлади. Шундай қилиб у 2007 йилгача мамлакатни бошқаради.

● Исроил Мудофаа армияси кўмондонлиги террор хавфи қамаганлиги учун Иордан дарёсининг Фарбий қирғоғидаги Женин шаҳри-ни қамалдан озод қилиш ҳақида қарор қабул қилди.

● Катарнинг «Ал-Жазира» телеканалда Усама бин Лодиннинг овози ёзилган аудиотасма эфирга узатилди. Унда бин Лодин барча мусулмон давлатларини Ироқнинг босиб олинишига қарши биргаликда курашишга чақирган. Мутахассисларнинг фикрича, аудиотасма декабрь ўрталарида ёзилган. Ироқнинг собиқ Президенти Садам Хусейннинг Америка аскарлари томонидан қўлга олиниши муносабати билан биринчи рақамли террорчи омма олдиди шундай чқиш қилиш йўлини танлаган бўлса ажабмас.

● Филиппиннинг Минданао музофотидаги спорт залларидан бирида юзлаб одамлар баскетбол томошасига йиғилганларида залда мотоцикл пайдо бўлди ва у портлади. Охирги маълумотларга қараганда 10 киши қурбон бўлган, 40 га яқин одам жароҳатланган.

● Калифорния университети олимлари биологик организмларнинг умрини узайтириш бўйича тажриба ўтказишди ва ҳайратланарли натижага эришдилар. Улар фанда Конар-хобдис Элеганс номи билан маълум бўлган куртнинг умрини 6 марта узайтиришга муваффақ бўлишди. Тажрибада қатнашган профессор Арантес Оливернинг таъкидлашича, тажрибада қўлланилган технология ёрдамида инсон умрини ҳам узайтириш мумкин.

● Қизил денгиз осмониди ҳалокатга учраган Мисрнинг «Flash Airlines» авиакомпаниясига тегишли «Боинг — 737» самолётининг «қора қути»ларидан бири фаввослар ёрдамида топилди. Ахборотларни ўзида ҳам этган «қора қути» мутахассислар томонидан ўрганилмоқда. Ҳақиқат билан бирга 140 кишини денгиз тубига олиб кетган самолёт бортида ҳеч қандай ёнгин ёки носозликлар бўлмаган, балки бу теракт бўлиши ҳам мумкин, деб тахмин қилмоқда Миср ҳукумати. Фожиа содир бўлган жойда ҳаво кемаси қолдиқлари, йўловчиларнинг жасадларини қидиришга 500 дан ортиқ француз ва америкалик хизматчилар сафарбар этилган.

● Польшанинг гарбидаги Замотули шаҳрида юк поездининг йўловчи поездига тўқнашиб кетиши оқибатида 25 киши жароҳатланди. Темир йўллар бошқармаси ҳалокат оқибатида жабр кўрганлар орасида бошқа давлатлар фуқаролари йўқлигини маълум қилди.

БОЛАЛАР СПОРТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ДОИМИЙ ЭЪТИБОРДА

Давоми. Боши 1-бетда.

Соҳани кадрлар билан таъминлаш борасида ҳам муайян ишлар амалга оширилди. Олий таълим муассасаларида болалар спорти учун педагог-мураббийлар тайёрлаш, спорт журналистикаси ва психологияси мутахассисликлари бўйича таълим бериш тизimini такомиллаштириш юзасидан бирмунча ишлар қилинди. Ўзбекистон Телерадиокомпаниясининг 4-телеканали спорт каналига айлантирилди ва олти соатлик кўрсатувлар эфирга узатилмоқда.

Янги спорт иншоотларини барпо этиш дастурига мувофиқ тайёрланган намунавий лойиҳалар асосида кўплаб спорт иншоотлари бунёд этилди. Жамғарма ҳисоб рақамига 12,2 миллиард сўм ва 2,6 миллион АҚШ доллари миқдорида маблаг тушди. Жойларда тадбиркорлар томонидан, ҳомиёлик асосида, спорт иншоотлари, стадионлар, спорт майдончалари бунёд этилди. Бу борада, айниқса, Қўқон шаҳри, Сарийосиё, Қарши, Избоскан тумани тадбиркорлари амалга оширган ишлар таҳсинга лойиқ.

— Ўтган вақт мобайнида жойларда бу йўналишда бирмунча ишлар қилинганини айтиб ўтиш лозим. Лекин биз ўз олдимишга қўйган талаблар нуктаи назаридан мавжуд вазиятга баҳо берадиган бўлсак, афсуски, бажарилган ишларни қониқарли дея олмаймиз, — деди Президентимиз. — Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси нима учун тузилди ва унинг асосий мақсади нимадан иборат? Бу саволга жавоб топиш учун мутасадди раҳбарлар, аввало, қандай жамият, қандай давлат кураётганимиз, унинг асосий хусусиятлари, мақсади нима-лардан иборат эканлигини тўла англаб етмоғи лозим. Кураётган жамиятимизга муносиб, ҳам жисмонан, ҳам маънан соғлом, ҳеч кимдан кам бўлмаган авлодни тарбиялашимиз керак. Ҳар томонлама ҳавасга лойиқ комил авлодни тарбияламай туриб, эзгу ниятларимизни амалга оширишимиз қийин. Мазкур жамғарма орқали, аввало, соғлом турмуш тарзини шакллантириш, ёш наслимизни турли салбий таъсирлардан асраш, спортни оммавий, умумхалқ ҳаракатига айлантириш, айниқса, қишлоқда спортни ривожлантиришни кўзлаганмиз.

Бунга қандай эришиш мумкин? Мамлакатнинг моҳиятини чуқур англаш учун, даставвал, бугунги вазиятга, бугунги аҳволга тўғри, ҳолис, танқидий баҳо бериш лозим.

Давлатимиз раҳбари болаларнинг спорт билан шуғулланиш даражасига эътибор қаратди. Мамлакатимизда 6 миллион 720 минг нафар 6 ёшдан 17 ёшгача бўлган бола бор. Йиғилишда таъкидланганидек, уларнинг 1 миллион 830 минг нафари спорт билан мунтазам шуғулланади.

— Бу кўрсаткич эртага ўсиши, ўзгариши мумкин. Энг асосийси — соғлом авлод тарбияси муҳим эканини унутмайлик. Мамлакатимиз аҳолисининг ярмидан кўпроғини болалар, ёшлар ташкил этади. Уларнинг асосий қисми эса қишлоқларда яшайди. Биз бугун кўпроқ ўшалар ҳақида қайғуришимиз лозим, — деди Ўртбошимиз.

Мамлакатимиздаги 9 минг мактабнинг 7 мингдан зиёдроғи қишлоқларда жойлашган. Уларнинг уч мингтасида спорт иншоотлари йўқ. Халқ таълими вазири Р.Жўраевнинг сўзларига қараганда, 7 минг 694 қишлоқ мактабининг 70 фоизи ўз спорт залига эга эмас.

— Бу рақамлар ортида болаларимиз тақдири ётибди, — деди давлатимиз раҳбари. — Жойлардаги мутасадди раҳбарлар, ҳокимлар, нимагадир ҳақиқий аҳволни яширишга уринади. Ўз ҳудудидаги мактабларни лоақал бирор марта бориб кўрмаган раҳбар қанча. Қишлоқ мактабларидаги асл ҳолатни ойдинлаштириш лозим. Жамғарма асосий эътиборни умуман спорт майдонларига эга бўлмаган мактабларга қаратиши керак. Тоғли қишлоқларда жойлашган мактабларнинг аҳволидан хабар олиш керак.

Ҳокимнинг, раҳбарнинг энг асосий вазифаси — аввало, мамлакатимизда олиб борилаётган давлат сиёсатини, унинг устувор йўналишларини, стратегик мақсадларимизни тўғри тушуниш, одамларимизнинг, хусусан, ёшларимизнинг эртанги кунини ўйлаш, бунинг учун муносиб шарт-шароит яратиб беришдан иборат. Мустақил тузум даврида кўпчиликнинг онгига сингиб қолган ноҳуш бир одат, афсуски, бизнинг ҳаётимиздан ҳамон чиқиб кетгани йўқ. Бу одат, лўнда қилиб айтганда, лоқайдлик, беғамлик, масъулиятсизликдир.

Ўртбошимиз қишлоқ мактаблари ва уларда спортни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратди. Барча шароитга эга шаҳар мактабларида билим олаётган ўқувчилардан қишлоқ ёшларининг қаери кам?! Нега қишлоқда яшайдиган болалар бундай эътибордан четда қолиб кетавериши керак?! Дам оладиган жой бўлмаса, спорт майдони бўлмаса, қишлоқ боласи нима билан машғул бўлсин?

— Биз 2004 йилни Меҳр ва муруват йили деб атадик. Спортга ошно бўлган бола ўзини ҳам, ўзгаларни ҳам ҳурмат қилади. Ҳақиқий спортчи ўзгалар кўнглини огритмайди, — деди давлатимиз раҳбари.

Президентимиз Тошкент шаҳридаги маҳаллаларда амалга оширилаётган ишлар, болалар спортини ривожлантириш борасидаги саъй-ҳаракатларга оқори баҳо берди. Болалар спортини ривожлантиришдан, аввало, ким манфаатдор эканини, унинг мазмун-моҳиятини маҳалла фаоллари тушуниб етганини таъкидлади.

Йиғилишда Андижон, Хоразм, Қашқадарё, Навоий, Сирдарё ва Жиззах вилояти ҳокимларининг болалар спортини ривожлантириш борасида амалга ошираётган ишлар хусусидаги ахбороти тингланди. Давлатимиз раҳбари бу соҳада Андижон ва Хоразм вилоятидаги бунёдкорлик ишларига юқори баҳо берди.

— Спорт — миллатнинг, бутун халқнинг сиёсати, — деди Ўртбошимиз. — Барча соҳаларда бўлгани каби спортни ривожлантиришда ҳам муайян қийинчиликлар мавжуд эди. Болалар спортини ривожлантиришга эътибор қаратиш билан соҳадаги кўплаб муаммоларга ечим топдик, деб ўйлайман. Бу борада бошлаган ишларимиз ўзини оқлади. Биз ҳеч кимдан кам бўлмаган авлодни воёга етказиш мақсадида бу ишга қўл урганмиз. Ўтган қисқа даврда олдинда турган вазифалар ва уларни амалга ошириш йўллари аниқлаб олдик. Бу ташаббусимиз, хайрли ишимиз ўз мевасини беради.

Йиғилишда кўрилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Воҳид ЛУҚМОН,
ЎЗА шарҳловчиси

14 январь - Ватан ҳимоячилари кўни

БАЙРАМГА БАҒИШЛАНДИ

Тошкент олий ҳарбий умумқўшин кўмондонлик билан юртида Ватан ҳимоячилари кўни ва Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари ташкил топганининг ўн икки йиллиги муносабати билан ижобий учрашув ва суҳбатлар, санъат усталарининг чиқишлари ўтказилаёттир.

Мазкур ўқув даргоҳида ўтган навбатдаги тадбир ҳарбий хизматчиларни ватанпарварлик ва юксак маънавий-ахлоқий руҳда тарбиялаш масалаларига бағишланди. Анжуманда сўзга чиққан ушбу билим юрти бошлиғи, генерал-майор Қ.Бердиев ва бошқалар истиқлол йилларида Президентимиз Ислоҳ Каримов раҳнамолигида замон талабларига мос миллий армияни шакллантириш, Қуролли Кучларимизни мустақиллигимизнинг, тинч ва оқойишта ҳаётимизнинг мустақам қафолатига айлантириш борасида улкан ишлар амалга оширилганлигини таъкидлади.

Илмий-амалий анжуманда ҳарбий соҳада олиб борилаётган ислохотлар мазмун-моҳиятини кенг тарғиб этиш, армия хизмати нуфузини янада ошириш, юксак билим ва салоҳиятга эга ҳарбий кадрлар тайёрлаш, айниқса, ёшларда ўз Ватани, Қуролли Кучларига нисбатан фахр ва гурур туйғуларини шакллантиришга оид ишларни таъин ҳам жонлантириш юзасидан фикр алмашилди.

Ҳарбийларнинг маънавиятини юксалтириш, ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик ва юртга садоқат руҳида тарбиялашда бадний асарлар, айниқса, жанговар қўшиқларнинг аҳамияти катта. Тантанавор, жасоратга чорловчи қўшиқлар ҳамлаб яратилмоқда ва аскарларимиз томонидан жўшиб қўйланмоқда.

ҚЎШИҚЛАР МАРДЛИККА ЧОРЛАЙДИ

Ўзбекистон Бастакорлар уюшмаси расми Рустам АБДУЛЛАЕВ бу ҳақда ЎЗА муҳбирга қуйидагиларни сўзлаб берди:

— Ватанимиз мустақилликка эришганича она тилимизда ҳарбий-ватанпарварлик мазмунидаги асарлар деярли бўлмаган. Собик шўролар даврида ўғлонларимиз ўзгиллиги, қадриятларимиздан муракко йироқ бўлган қўшиқларни ижро этарди.

Истиқлол йилларида Президентимиз Ислоҳ Каримов раҳнамолигида миллий армиямизга асос солинди. Бугунги кунда унинг ҳар томонлама пухта, замонавий техника билан таъминланиши баробарида аскарларни она-Ватанга, истиқлолга садоқат руҳида тарбиялаш, уларнинг маънавиятини янада юксалтиришга алоҳида эътибор қаратилаёттир. Натижада мустақиллигини, юртимиз тинчлигини, халқ оқойишталигини авайлаб-асраш, унга сидқидилдан хизмат қилишни ҳар бир ўғлон чинакам шараф, деб билимоқда.

Ижодкорларимиз эса юртни кўз қорачи-гидек асрашга даъват этувчи, миллий гурурни улугловчи, фидойиллик, жасурлик ва мардликка чорловчи асарлар яратаёттир. Бу борада биз Ёзувчилар уюшмаси, Мудофаа, Ички ишлар вазирликлари, Давлат чегараларини ҳимоя қилувчи қўмига билан ҳамкорлини йўлга қўйганмиз.

Ҳарбий-ватанпарварлик мазмунида яратилаётган янги асарларни саралашда «Ўзбекистон қўшиқ байрами» республика танлови ва бошқа кўриқларнинг аҳамияти катта бўлмоқда. Ушбу қўшиқлар Мустақиллик байрами, Ватан ҳимоячилари кўнига бағишланган анжуманларда ва бошқа тадбирларда ижро этилмоқда.

Айни пайтда ҳарбий-ватанпарварлик мазмунидаги мусикий асарларни қўллаш ҳолида чор этиш ва мазкур йўналишдаги қўшиқ ижрочиларининг республика кўриқ-танловини ўтказишга ҳозирлик кўрмоқдамиз.

КОРПОРАТИВ ОБЛИГАЦИЯЛАР БОЗОРИДА

Халқаро эмиссия синдикати (ХЭС) 2003 йилда жами тўрт миллиард олти юз элли миллион сўмлик 6 эмитентли корпоратив облигацияларнинг саккиз марта чиқарилишини ташкил этди. Утган йили эмитлаштирилган облигациялар қиймати 10 минг сўмни ташкил этди. Бу ҳақда Carthill Assets Management компаниясининг раҳбари Анвар Расулев «Туркистон-пресс» мухбирига қуйидагиларни сўзлаб берди.

ХЭС доирасидаги биринчи эмиссия алкохолсиз ичимликлар ишлаб чиқаришга ихтисослашган «Макс Хуросон» Ўзбекистон-Германия қўшма корхонаси 12 ой муддатга йилга 29 фоизлик 20 минг дона облигацияларни чиқарган вақтда, яъни 2003 йилнинг январидан февралгача олинган эди. Бу «Макс Хуросон» облигацияларининг иккинчи эмиссияси бўлиб, дастлабки эмиссия 2002 йилда 27 фоиз фойда устамаси билан 100 миллион сўм миқдоридан чиқарилган.

«Осиё Вест» қўшма корхонаси ва «Карвон Бозор»-ЕАЖлари 2003 йилда бир-варакайга облигацияларнинг иккитадан эмиссиясини чиқарди, — деб таъкидлади А.Расулев. — Йилига 30 ва 32 фоизлик биринчи чиқарилган эмитентнинг (0,5 миллиард сўмлик икки эмиссия) умумий ҳажми бир миллиард сўмни ташкил этган бўлса, «Карвон Бозор» савдо мажмуаси муомала муддати 18 ва 24 ой бўлган 31 ва 28 фоизлик облигацияларни эмитентлаштирди. Фоиз устамаларининг камайирилиши республика Марказий банкининг қайта молиялаш устамаларининг қисқариши тугайли рўй берди.

Халқаро эмиссия синдикати 2001 йилнинг ноябрь ойидан бери муқим фаолият кўрсатмоқда. Англиянинг Carthill Investment Company Ltd. шўба корхонаси Carthill Assets Management Company (Ўзбекистон) бошқарув компанияси синдикат ташкилотчиси ҳисобланади. Ҳозирги вақтда синдикат таркибидан 6 та инвестиция институти ва 15 та тижорат банклари-андеррайтерлари мавжуд.

А.Расулевнинг фикрича, облигациялар бозори корхоналарни турли лойиҳаларни амалга ошириш учун маблағлаштиришда банк кредитларига нисбатан ўзининг ҳаммаблонглиги ва тежорлиги билан жалб этмоқда. Ўзбекистонда нисбатан янги бўлган мажмуа молиявий дастак йилдан йилга катта эътибор қозоняпти. Шу билан бирга, кўпгина корхоналар учун эмиссияни ташкил этиш ва муомала муддати давомида облигацияларнинг ликвидлигини ушлаб туриш анча мураккаб бўлмоқда. ХЭС қўллаб-қувватлаши билан ташкил этилган облигациялар чиқарилиши эмитентларни ортиқча югур-югур, асосийси таваккалчилик ҳаф-хатаридан асрайди.

Т.АЛИДУХАМЕДОВ,
«Туркистон-пресс»

Маҳалла

ЭЗГУ ИШЛАРГА ҚЎЛ УРИЛМОҚДА

«Бешқайрағоч» шахримиздаги энг катта ва қадимий маҳаллалардан бири ҳисобланади. Бугунги кунда 6500 аҳолини ўз бағрига олган ушбу сўлим гўша ўтган аср бошларида «Туя тортар қарвон» деб аталган. Йиллар ўтиб маҳалла гузаридан 5 туп қайрағоч яшнаб ўсиб кўзга ташланиб қолганда маҳаллада истиқомат қилувчи кексалардан бири— Ҳайдар Абзаловнинг таклифи билан унга «Бешқайрағоч» номи берилган.

Ҳозир маҳаллага келсангиз унинг обод кўчалари, гулу гулзорлари, маиший бинолари ва гузарини кўриб ҳавасингиз келади. Утган Обод маҳалла йилида маҳаллада катта ишлар қилинди. Яқинда эса машина таъмирлаш устaxonаси, аёллар сартаршхонаси, тиккув цехи ва иккинчи кичик чойхона—қариялар оромгоҳи ишга тушди.

Маҳалла аҳлининг 40 фоизини ёшлар ташкил қилади.

— Шу сабабли, — дейди, маҳалла оқсоқоли Тўлқин ака Ҳайдаров, — ташкилий-тарбиявий, гоёвий ишларимизнинг катта қисмини ёшларни замон руҳида тарбиялашга қаратмоқдамиз. Маҳалла ҳудудидаги 116 ва 229-мактаб жамоаси билан яқиндан ҳамкорликни йўлга қўйганмиз. 229-мактаб футбол командаси «Футболмиз келажак» деб номланган мусобақада иштирок этиб А.Икромов тумани бўйича биринчи ўринни эгаллади.

Ёшлар — келажакимиз

НАФОСАТ ВА ГЎЗАЛЛИККА ЧОРЛАЙДИ

Мамлакатимиз истиқлолга эришганидан сўнг ёшларга эътибор, ғамхўрлик ва уларнинг маънавий камолоти давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан бирига айланган.

Бунга республика «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Марказий Кенгаши кўмағида ташкил этилган расом Шавкат Музаффар (Шавкат Туропов)нинг «Рухият иқлимида» деб номланган шахсий кургазмаси ёрқин мисол бўла олади.

Икки ҳафта давом этган кургазмадан мусаввирнинг 50 га яқин графика ва рангтавир ишлари ўрин олди. Асарларни томоша қилар экансиз, беихтиёр ўзингизни руҳият-кўнгил оламига тушиб қолгандек ҳис этасиз. Асосан графика услубида ишланган замондошларимизнинг портретлари — таниқли олимлар, шоирлар, болалар, оддий кишилар тасвири жонлиги, руҳий ҳолатининг ёрқин ифодаси билан кишини ўзига ром этади. Ўзбекистон халқ ёзувчиси Муҳаммад Али, «Адабиётшунос Ортик Абдуллаев», «Мафтун» ва «Даврон» портретлари шулар жумласидандир.

Рангтавир услубидаги полотноларни томоша қилар экансиз уларнинг композицион соддалиги, айни чоғда юксак бадиий талқини билан қалбингизга кириб бораётганини ҳис этасиз, завқ-

Утган йилда маҳалла ҳудудига 3500 туп мевали дарахт, 25 минг туп атиргуллар ва 5000 дан ортиқ терак кўчатлари экилди. Маҳалла ҳаёти кенг қамровли — кам таъминланган, кўп болалар оилалар, ёлғиз қари-яларга давлатимиз томонидан ажратилган ёрдам пулларини ўз вақтида бериб туриш, коммунал тўловлар масалаларига катта аҳамият берилмоқда.

«Бешқайрағоч» маҳалласи йилдан йил обод, серфайз бўлиб бормоқда. Кириб келган Меҳр ва мурувват йилида саховатли, ҳимматли халқимиз яна ҳам эзгу ишларга қўл урадилар, бир-бирларининг ҳол-аҳволларидан хабардор бўлиб, беминнат ёрдамларини кўмакка муҳтож инсонлардан аямайдилар, албатта. Бу борада «Бешқайрағоч» маҳалласининг ҳам ўзига хос режалари бор.

Лобар ПОЗИЛОВА,
жаҳон тиллари
университети
қошидаги академик
лицей талабаси.

ЎҚУВ КУРСЛАРИ ЯКУНЛАНДИ

Ўзбекистон Президенти ҳузурдаги Давлат ва жамият қурилиши академияси Олий бизнес мактаби қошида ташкил этилган Корпоратив бошқарув марказида навбатдаги ўқув курслари якунланди.

Марказ кадрларни тайёрлаш, қайта тайёрлаш, улар малакасини оширишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган. Раҳбар шахс замон билан ҳамнафас бўлмоғи лозим. Бозор иқтисодиёти ҳаётимизга кўпгина янги иқтисодий тушуночаларни олиб кирдики, бугун бу билимларни пухта эгалламаган раҳбарнинг иш юртлиги қийин кечади. Утган йили ташкил этилган Корпоратив бошқарув маркази кадрларга замонавий билимларни ўргатиб келмоқда. Мазкур марказда 2003 йилнинг сентябрь — декабрь ойларида жами 240 тингловчи курсларни тамомлаб, сертификатларга эга бўлишди.

— Ўқув жараёнида корпоратив бошқарув, ҳуқуқий тизим, молиявий ҳисобот, менежмент ва маркетинг йўна-

лишларидаги машғулотларда иштирок этдик, — деди тингловчи Шоислом Шомансуров. — Бундан ташқари ўз корхонамизнинг келгусидаги истиқболларини тўри белгилаш, уларни ривожлантириш масалаларини ҳам кўриб чиқдик.

Марказда асосан акциядорлик жамиятларининг бошқарув ҳамда кузатув кенгашлари раислари, шунингдек бошқа раҳбар ходимлари ўз малакаларини оширадilar. Машғулотлар марказнинг ўзида ўтказилиши билан бирга мижозлар истагига кўра кўмақ ўқувлар ҳам ташкил этилиши мумкин. Келгусида кўмақ ўқувлар Олмалик тоғ-кон металлургия комбинати ҳамда «Ўзпахта-саноат» уюшмасида ўтказилиши кўзда тутилмоқда.

Тошкентда журналистлар клуби иш бошлади. У журналистларни қайта тайёрлаш халқаро маркази ва Очiq жамият институти — Ўзбекистон кўмак жамғармаси томонидан ташкил этилди.

ЖУРНАЛИСТЛАР КЛУБИ

Марказ директори Гулнора Бобожонованинг таъкидлашича, клуб барча йўналишдаги журналистларни касбий ва маънавий бирлаштириш, улар ўртасида ҳамкорликни мустаҳкамлаш мақсадида ташкил этилди. Клуб йўналишларига мутахассислар, касбдошлар ва ҳамкорлар таклиф этилиб, журналистлар жамият ривожининг у ёки бу соҳасидан хабардор қилинади.

— Биз анчадан буюн йиғинари тўхтаб қолган клубни тикладик, — деди Очiq жамият институти Ўзбекистон кўмак жамғармасининг ОАВ бўйича мувофиқлаштирувчиси Элеонора Фаёзуллаева. — Дарҳақиқат, журналистлар учун шундай ташкилот зарур, чунки улар бу ерда очiq фикр алмашишлари, ОАВдаги муаммоларни баҳамжират ҳал этишлари мумкин. Ҳозирча бундай клублар Қорақалпоғистон ва Хоразмда тузил-

мади. Бироқ республикамизнинг бошқа ҳудудлари ўз клубларига эга. Хусусан, Бухородаги «Репортер» клуби Навоий ва Бухоро вилоятлари, Қаршидаги «Мулоқот» клуби Қашқадарь ва Сурхондарь вилоятлари, Намангандаги клуб Фарғона водийси, Самарқанддаги клуб эса Самарқанд, Жиззах ва Сирдарь вилоятлари журналистларини ўз атрофига бирлаштиради. Бу бирлашмалар оммавий ахборот воситалари ходимларини касбий малакасини, уларнинг маърифий ва ҳуқуқий савиясини оширишга хизмат қилмоқда.

Пойтахт журналистлар клубининг ўтган йилги тадбирларида сўз эркинлиги ва цензура, журналистларнинг ҳуқуқий саводхонлиги, касбий этикаси, жамият ҳаётини демократиялаштириш мавзулари муҳокама этилди.

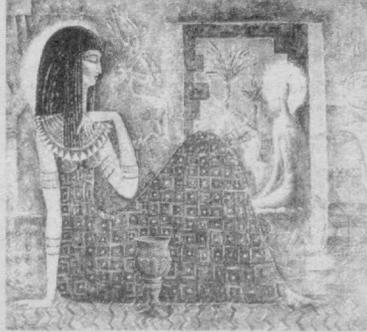
«Туркистон-пресс»

Шавкат чой ташиш баҳонасида бундай сўхбатлардан баҳраманд бўларди. Албатта, булар беиз кетмади. Аста-секин у ҳам ижод оламига кириб кела бошлади.

Шавкат кўп қиррали ижодкор. Унинг қарикатуралари 1985 йилдан бери газета ва журналлар саҳифаларидан тушмай, ўз мухлисларини топмоқда. 1992 йилдан бери эса китоб графикаси соҳасида салмоқли ижод қилмоқда.

Умидли, истеъдодли мусаввир Шавкат Туропов санъат оламининг катта йўлига чиқиб олди. Унинг бу машаққатли, аммо шарофли ижод йўли доимо мунаввар бўлишини тилаб қоламиз.

Файзулла ИСАЕВ
СУРАТДА: Шавкат Туропов асаридан намуна.

«Зар қадрини заргар билади», дейишди. Бунга ҳеч шубҳа йўқ. Шу ўринда биз ушбу ибратли иборани шахримиз аҳолисини узлуксиз ва бехатар «зангори олов» билан таъминлаш йўлида тинмай сай-ҳаракат қилаётган газчиларимизга ҳам таққосласак асло муболага бўлмайди. Негаки улар ана шу қимматбахо, кундалик турмушимиз учун ниҳоятда зарур неъматни ҳар бир хонадонга етказиб бериш заҳматларию сермашаққат меҳнатларини жуда яхши англашади. Шу боис ҳам «зангори олов»нинг қадрини билишади, истеъмолчиларни эса унинг қадрига етишга ундашади. Бизнинг «Тошшаҳаргаз» ҳудудий газ таъминоти корхонаси «Яккасарой тумангаз» филиали директори Миржалол ЗУФАРОВ билан суҳбатимиз газ етказиб бериш, уни тежаб-тергаш, исрофгарчилигига йўл қўймаслик, авария ҳолатларини вақтида бартараф этиш борасида жамоа аҳлининг олиб бораётган ишлари хусусида бўлди.

МуСОЗАБА

БЕБАҲО БОЙЛИКНИНГ ҚАДРИГА ЕТАЙЛИК

— Аввало туман аҳолисини газ билан таъминлашда бугунги кундаги ҳолат ҳақида маълумот берсангиз.

— Жамоамизнинг 96 нафар ишчи-хизматчиси бир максат йўлида — қишин-ёзин, кечаю-кунду туман аҳолисини, ҳудуддаги корхона, ташкилот ва муассасаларни узлуксиз, хатарсиз «зангори олов» билан таъминлаш учун меҳнат қилмоқда. Ҳозирги кунда 27.977 та хонадон, 537 та яқка тартиб иш юритувчи ҳамда коммунал-маиший корхона ва ташкилотларга хизмат кўрсатамиз. Бизда кечаю-кунду авария-диспетчерлик хизмати ташкил этилган бўлиб, ана шундай ҳолатлар аниқланган тақдирда вақтида бартараф этиш чоралари кўрилади. Аҳолига фақат газ етказиб беришга қўймай, балки ундан хавфсиз, исрофгарчиликсиз фойдаланиш, хизмат ҳақини вақтида тўлаш юзасидан ҳам ходимларимиз таърибот-ташвиқот ишларини мунтазам равишда амалга оширишадди. Шу боисдан бўлса керак, кўзда тутилган барча режаларни муваффақиятли бажарганимиз туфайли ўтган йили пойтахтимизда ўтказилган «Газдан хавфсиз фойдаланиш» икки ойлигида 1-уринини эгаллашга муваффақ бўлди.

тахтимизда фаолият кўрсатаётган «СМГ-Оникс» қўшма корхонасида тайёрланаётган газ ҳисоблагичлар ўрнатилмоқда. Уларнинг кафолат мuddатига келсак, ҳусусий хонадонлар учун 2 йил, кўп қаватли уйларида 5 йил қилиб белгиланган. Агарда ана шу мuddат ичида асбобда бирорта носозлик бўлса, корхона томонидан созлаб берилади. Лекин асбоб хонадон эгасининг эътиборсизлиги, эҳтиётсизлиги туфайли ёки атайлабдан ишламай қолса, истеъмолчи уни ўз ҳисобидан тузатишига тўғри келади.

— Истеъмолчилар билан ўзаро ҳисоб-китоб тизими қандай йўлга қўйилган? Қарзларни ундиришда қандай самарали усуллардан фойдаланилмоқда?

— Аввало, шуни айтишим лозим —

заев, Мурод Абдуллаев, Владимир Шинкин, Қобил Ғулмонов, Зарифа Меҳмонова, Тельман Махфиров сингари тажрибали ишчи-ҳодимларимизнинг сидқиқидилдан қилаётган меҳнатларини алоҳида таъкидласам бўлади.

— Маълумки, 2003 йил 20 октябрда Республика Вазиrлар Маҳкамасининг «Республика газ таъминотини бошқариш тизимини такомиллаштириш чоратадбирлари тўғрисида»ги қарори чиқди. Унга асосан қандай вазифалар амалга оширилмоқда?

— Албатта, қарорда кўрсатилган барча камчилик ва нуқсонларни тугатиш чора-тадбирларини белгилаб, келгуси вазифаларимизни шу асосда амалга ошириш зарур. Қарорда алоҳида таъкидлаб ўтилган, яъни аҳолидан ташқари истеъмолчиларнинг барча тоифалари учун ҳудудий газ таъминоти корхоналари томонидан етказиб бериладиган табиий газ учун бир ойлик истеъмол ҳажмининг 15 фоизи ҳақини мажбурий равишда олдиндан тўлашининг жорий этилганлиги маблағ тушумида фойдаланилади.

Яна шуни алоҳида айтиш лозимки, тадбиркорлар учун ҳам қўлайлик яратилиб, жорий йил 1 январдан кичик ва ҳусусий бизнес корхоналарига табиий газ етказиб бериш истеъмол қилиш лимити белгиланмагандан, тўғридан тўғри тузилладиган шартномалар асосида амалга оширилиши таъкидлаб ўтилди. Бу, албатта ишлаб чиқаришнинг ривожига ҳисса бўлиб, ортиқча югур-югур ва овергарчиликларнинг олдини олади.

— Кўзда тутилган режалар... — Режаларимиз асосини туман ҳудудидаги истеъмолчиларимизни мунтазам ва хатарсиз «зангори олов» билан таъминлаб, намунали хизмат кўрсатишига эришсак, қўлайликдан баҳраманд қилиш ташкил этади. Бунинг учун эса фикр-мулоҳазалар, истеъмолчиларнинг тақдирлари урганиб берилади. Ҳар бир истеъмолчига етиб бораётган хизмат, айниқса, қисс ҳавасини урганишда ва шу асосда иситиш маъмуси тугатиши биланқор кўрсатишчилар ишлари, носозликлар бартараф этилади. Лозим бўлса янги газ қувурлари тортилиб, қўшимча газ тақсимлаш шохобчалари ўрнатилди, ҳалқалаш ишлари амалга оширилади. Яна ниятларимиздан бири ёш кадрларимиз малакасини ҳамisha ошириб бориш, замонавий технологиялардан фойдаланишда юксак тажрибага эга бўлишига эришишдир.

— Туманда газдан ноконуний фойдаланиш ҳоллари ҳам учраб турадими? — Ўтган йилда ходимларимизнинг сай-ҳаракатлари билан 35 та ана шундай ҳолат аниқланиб, туман прокуратураси ёрдамида газдан ўзбоғичлик билан фойдаланганлардан 800.534 сўм миқдоридики маблағ ундирилиб ва улар газ тармонидан узиб қўйилди. Албатта, аҳолига намунали хизматни ташкил этиш, мана шундай ноҳуш ҳолатларни бартараф қилиш, ёш кадрларнинг малакасини оширишда Орифжон Мир-

Шу боисдан ҳам маҳалла оқсоқоли ва фаоллари ҳар бир оила, хонадонга кириб боришга, керак бўлганда маслаҳатлашишга, кези келганда эса маслаҳат олишга аҳамият қаратишади. Бир сўз билан айтганда, Ватан ичра Ватан саналмиш маҳаллани катта бир оила десак хато қилмаймиз. Ана шу оиланинг тинчлиги, тотувлиги, ободлиги унга бош бўлган оқсоқоли атрофида бирлашган фаолларга кўп жиҳатдан боғлиқ. Негаки, хонадонда нимаики бўлса, маҳалла уни ҳамжиҳатликда ечишга, керак бўлса бартараф этишга интилади. Ана шундай маҳаллаларнинг ўзи обод, оила аъзолари эса ҳамisha шод бўлишади.

Чилонзор туманидаги «Шарқ тонги» маҳалласи ҳам ана шундай маҳаллалардан биридир. Ушбу маҳаллада барча режадаги юмушлар фуқаролар йиғини раиси раҳбарлигида амалга оширилади.

— Шаҳримизнинг баъзи маҳаллаларида коммунал хизматлар тўловларини йиғишда муаммоларга дуч келинаётгани, албатта хизмат кўрсатиш сифатига ҳам таъсир этади, — дейди маҳалла фуқаролар йиғини раиси Обиджон Аҳмедов. — Бизнинг маҳалламизда эса ана шу муаммони вақтида ҳал этиш борасида аниқ чора-тадбирлар белгиланган. Маҳалламиздаги 9 та кўчада 534 та оила истикомат қилади. Хонадонларимизга 100 фоиз газ ҳисоблагичлар, 60 фоиз сув ўлчаш асбоблари ўрнатилган. Кам таъминланган,

ёрдамга муҳтож оилалар ҳамisha эътиборда бўлгани боис ҳам коммунал тўловлар ва ер-мулк солиқларини тўлашда уларга имтиёзлар бериб борилади. Ушбу тўловларни 100 фоиз йиғиб топшираганимиз учун тўланадиган 20 фоизлик маблағ ана шундай оилалар учун ишлатилади. Ўтган Обод маҳалла йилида 25 та оила чикинди, 60 та оила совуқ сув учун тўловларни овоз берди. Шунингдек, тўловларни йиғишда тарғибот-ташвиқот ишларига катта аҳамият қаратамиз. Ушбу тўловларни йиғишга масъул ходимларнинг барчаси маҳалладан бўлганлиги боис ҳам ишларимиз ўнгиндан келмоқда. Ҳар бир кўчанинг ўз масъулари бўлиб, улар вақтида аҳолидан тўловларни йиғиб олганлари учун ҳар ойда рағбатлантириб борилади. Маҳалламизга бириктирилган солиқ инспектори билан ҳамкорлик ҳам ижобий самара бермоқда. Бугунги кунда маҳалламизда яшовчи ҳар бир хонадон эгаси хизматлар учун тўланган маблағнинг ҳаётимиз фаровонлиги, турмушимиз-

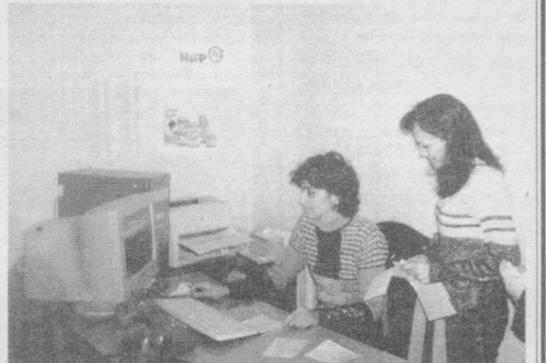
да асқотадиган сув, газ ва бошқа хизматларнинг намунали йўлга қўйилиши учун гаров бўлишини жуда яхши англаб етмоқда. Шу боисдан ҳам бугунги кунга келиб ер-мулк солиғи, совуқ сув тўловларини 100 фоиз бажаришга муваффақ бўлди. Газ учун тўловларни эса бажариш арафасида турибмиз.

Маҳалла оқсоқоли шу ўринда бир муаммони айтиб ўтишимизни лозим топди. Бу маҳалла аҳолининг электр таъминоти хизматидан бироз ранжиётганидир. Негаки, кейинги пайтларда вақт-бевақт чирок ўчиб қолиш ҳоллари жуда кўп такрорланиб, бу ноҳуш ҳолат маҳалладошларнинг асабига теғмоқда. Ахир ушбу ҳолат ишга, ўқишга, дам олишга ҳалақит бериши турган гапда. Ўйлаймизки, туман электр тармоқлари идораси хизмат сифатини яхшилаш чораларини топиб, ушбу ноҳуш ҳолатни бартараф этишга киришади. Ахир истеъмолчилар та-

лабини қондириш хизмат кўрсатишнинг асосини ташкил этади.

— Ха, ҳамжиҳатликда гап ҳам, барака ҳам кўп. Буни дилдан ҳис этган «Шарқ тонги» маҳалласининг 1700 нафардан зиёд аҳолиси ўзлари яшаётган масканни обод этишга, ҳар бир ишда кўми-тага кўмак беришга сидқиқидилдан бел боғлашган. Зеро «Бирлашган ўзар» деган нақл ҳар бир бажарилаётган юмушнинг асосини ташкил этаётгани ютуқлар гарови бўлмоқда.

Дилноза ҒИЁСОВА

УЙ-ЖОЙ-КОММУНАЛ ХИЗМАТИ: ИСТИҚБОЛ ВА МУАММОЛАР

Сўранг, жавоб берамиз

БАРЧА АЪЗОЛАРГА МАЖБУРИЙМИ?
Зарур юмушнинг борлиги туфайли ширкатнинг умумий мажлисида қатнаша олмадим. Аммо йиғилишда қабул қилинган қарордан норози бўлдим. Қандай шароитда умумий мажлисининг қарори барчага мажбурий ҳисобланади?

Тоҳир ЙЎЛЧИЕВ, хонадон эгаси.

Ўзбекистон Республикаси «Уй-жой мулкдорларининг ширкатлари тўғрисида»ги

Қонуннинг 17-моддасида шундай кўрсатиб ўтилган:

Ширкат аъзоларининг умумий мажлисини ширкат аъзолари томонидан кўпчилик овоз билан сайланадиган мажлис раиси олиб боради. Ширкат аъзолари умумий мажлисининг қарори, агар мажлисда ҳозир бўлганларнинг яримдан кўпроги уни ёқлаб овоз берган бўлса, қабул қилинган ҳисобланади ҳамда ширкатнинг барча аъзолари учун мажбурий бўлади.

Ширкат низомида турар жой мулкдорларига тегишли бўлган турар жойларга ҳамда ҳал этилаётган масалаларга қараб бундай мулкдорларнинг гуруҳлари бўйича алоҳида-алоҳида овоз бериши назарда тутилганлиги мумкин.

ТАРИФ ЎЗГАРДИ

Эшитишимизга қараганда, жорий йилнинг 1 январидан бошлаб иссиқ-

лик энергияси ва иссиқ сувларнинг нархи ошган эмиш. Шу ҳақда аниқ маълумот берсангиз.

Нигора Усмонова, уй бекаси.

«Тошиссиққуввати» ишлаб чиқариш бирлашмаси маълумотига кўра 2004 йил 1 январдан иссиқлик сув таъминоти учун ойлик тариф ўзгарди, қуйидагича белгиланган:

— марказий иситиш тизимидан фойдаланувчи хонадон эгаларига 1 квадрат метр яшаш майдони учун 95,00 сўм; иссиқ сув таъминотида эса ҳисобга олувчи асбоблар бўлмаган тақдирда киши бошига 1303,92 сўм қилиб белгиланган. Агарда хонадонларга ҳисоблаш асбоблари ўрнатилган бўлса, 1 метр куб иссиқ сув учун 290,35 сўм (меъёр киши бошига 1 ойда 3,2 метр куб), ана шу меъёрдан ортиқ истеъмол қилинганда эса 389,72 сўм (метр куб) қилиб белгиланган.

Аттиқ, аммо отиқ гап КАССАГАМАС, КИССАГА

Муаттар опа ишга отланиб энди эшикни қулфлаш учун калит солар экан, 3-қаватда яшайдиган қўшини Гулмира югуриб чиқди: — Опажон, ахшиям кетиб қолмабсиз-а. Ҳозиргина кўриб қолдим. Залимизнинг деворларидан сув томиб тушибди. Мабодо сизнинг хонадонингиздаги иситиш қувури тешилиб қолмадикиан? — сўради у.

Ҳақиқатан ҳам шундай бўлиб чиқди. Хонадондаги иситиш батареясига уланган қувурдан тизиллаб сув отилиб турарди. — Эрталаб ишга шошиб турганим учун, бу хонага кирмаган эдим. Энди нима қиламиз-а?! — Муаттар опа ўйланиб қолди.

— Тўхтанг, сиз сув оқаётган жойга бирор нарса қўйиб туринг, мен эса ширкатта қўнғирроқ қиламан, бирон чорасини топишар...

Икки қўшнингнинг 2 соатлик сай-ҳаракати самараси шу бўлдики, ширкат чилангари келиб ертўладан иссиқ сувни учириб кетди. Бу дегани ўша йўлакда яшовчи 7 та хонадоннинг залида иссиқлик йўқ, дегани.

Эртасига яна ширкатга буюртма берилди. Буюртмалар қўнғини учун пайвандчи ва чилангар яна бир кун сабр қилиш кераклигини айтишди. Ниҳоят, икки кун ўтиб эрталаб эшик қўнғирроғи жириглаб, икки ходим кириб келди. Ҳош ишонинг, хоҳ ишонманг, улар оёқда зўрға турар, оғзиларидан ичкилик ҳиди аңқиб турарди. Бироз нуқулай бўлганлиги сабабли Муаттар опа дарров ён қўшнис-

ни чақирди. Ахир турмуш ўртоғи хизмат сафарига, болалари эса ўқишда.

Жуда уста ходимлар экан шекилли, қувурга шундай қарашди-ю, «Хизмат ҳақи 5 минг сўм бўлади» дейишди. Янги йилни кутиб олишга бор пулини сарфлаган ва ҳали маош олишга улгурмаган хонадон эгаси «Сал тушинг, ука, 3 минг берай, шуни ҳам қўшнимдан олиб тураман, айланай» деди. — Бу сизга бозорми? «Хоҳласангиз, тузатамиз. Бўлмаса пулингиз бўлганча сабр қиламиз, — гўлдирди уста, — ахир биз ҳам ҳаммасини пулга оламиз.

Муаттар опанинг ўйланганига имкони йўқ эди. Ахир мана шу носозлик туфайли қўшнилари ҳам совуқда ўтиришибди. «Қачон уста келаркин?» деб бир неча марта сўрашди ҳам. — Квитанция ёзиб берсаларинг бўлмайди, ойлигини олишим билан ширкатга тўлаб келардим, — илтижолу боқди усталарга опа.

— Э, қанақа квитанция? Биз нақдига ишлаймиз. Келарлики нарсаларни ўзимиз оламиз, ўзимиз қўямиз, шунинг учун вақтимизни олманг. Бугун 6 та «заказ»имиз бор, — жавоб берди усталардан бири...

Бундай ҳолатга кўп қаватли уйларида яшовчиларнинг кўпчилиги тушган, десак алашмаймиз. Бу табиий ҳолат айланган. Лекин ўриннинг, хоҳ ишонманг, улар оёқда зўрға турар, оғзиларидан ичкилик ҳиди аңқиб турарди. Бироз нуқулай бўлганлиги сабабли Муаттар опа дарров ён қўшнис-

ни чақирди. Ахир турмуш ўртоғи хизмат сафарига, болалари эса ўқишда. Жуда уста ходимлар экан шекилли, қувурга шундай қарашди-ю, «Хизмат ҳақи 5 минг сўм бўлади» дейишди. Янги йилни кутиб олишга бор пулини сарфлаган ва ҳали маош олишга улгурмаган хонадон эгаси «Сал тушинг, ука, 3 минг берай, шуни ҳам қўшнимдан олиб тураман, айланай» деди. — Бу сизга бозорми? «Хоҳласангиз, тузатамиз. Бўлмаса пулингиз бўлганча сабр қиламиз, — гўлдирди уста, — ахир биз ҳам ҳаммасини пулга оламиз.

Шарофат БАҲРОМОВА

— Шу ўринда истеъмолчиларни, албатта, кафолат мuddатлари ҳам қизиқтириш, табиий... — Ҳозирда хонадонларга Хитой давлатидан келтирилган ҳамда пой-

Айтсан тилим...

ВАҚТИДА ТЎЛАСАНГИЗ ЮТАСИЗ

Хонадон эгалари кўпинча кўрсатилаётган коммунал хизматлардан норози бўлишади. Бу ўринли, албатта. Негаки, баъзи носозликлар, авария ҳолатлари оқибатида кимнингдир хонадонига иссиқлик, айрим уйларида совуқ ва иссиқ сув, гоҳида газ ҳам бўлмайди.

Лекин бундай ноҳушликларнинг келиб чиқишига ҳамisha ҳам хизмат кўрсатувчилар айбдор бўлишмайди. Тўғрида, ахир эскирган қувурлар, зангиллаб, қўшимча газ тақсимлаш шохобчалари ўрнатилди, ҳалқалаш ишлари амалга оширилади. Яна ниятларимиздан бири ёш кадрларимиз малакасини ҳамisha ошириб бориш, замонавий технологиялардан фойдаланишда юксак тажрибага эга бўлишига эришишдир.

— Туманда газдан ноконуний фойдаланиш ҳоллари ҳам учраб турадими? — Ўтган йилда ходимларимизнинг сай-ҳаракатлари билан 35 та ана шундай ҳолат аниқланиб, туман прокуратураси ёрдамида газдан ўзбоғичлик билан фойдаланганлардан 800.534 сўм миқдоридики маблағ ундирилиб ва улар газ тармонидан узиб қўйилди. Албатта, аҳолига намунали хизматни ташкил этиш, мана шундай ноҳуш ҳолатларни бартараф қилиш, ёш кадрларнинг малакасини оширишда Орифжон Мир-

ҳақини тўлашга келганда пайсалга солаётган хонадон эгалари ҳам бор. Улар билан танишишни истайсизми, марҳамат:

МИРЗО УЛУҒБЕК тумани 2-Қорасув даҳаси, 17-уй, 20-хонадонда яшовчи Ю.Шомансуров 2001 йилдан буён хизматлар ҳақини тўламайди. Унинг фойдаланиш харажатларидан 176.087 сўм, иссиқлик ва иссиқ сув хизматидан 129.931 сўм қарзи бўйида турибди. Даҳадаги 31-уй, 19-хонадон эгаси С.Ҳобирхўжаев эса ўтган икки йил давомида фойдаланиш харажатларидан 110.179 сўм, иссиқлик ва ис-

сиқ сув хизматидан 113.692 сўм қарз. Тумандаги Семашко кўчаси 91-уйда яшовчи М.Сулаймонов совуқ сув учун 6-уй соҳиби О.Толипов 62.419 сўм тўловларни бажармай юришибди.

МИРБОД туманида ҳам барча хизматлардан эл қатори фойдаланиб, пулини тўлашдан қочиб юрганлар анчагина топилади. Туманда жойлашган Фитрат кўчаси, 4 «а» уй, 32-хонадондан М.Ғолимов, Янги Замон кўчаси, 7-уй, 18-хонадондан Т.Погосоваларнинг ҳар бири 200 минг сўмдан ортиқ, «Госпиталь» даҳаси, 9-уй, 54-

Албатта, ушбу қарздорлар шуни унутмасликлари лозимки, агарда ўзлари хоҳлашмаса ушбу тўловлар қонун йўли билан ундириб олинади. Шу боисдан ҳам Янги йил бошида-ноқ вақтни бой бермай, юзни ёруғ қилган маъқул эмасми?! (Ўз муҳбиримиз)

СУРАТЛАРДА: «Яккасарой тумангаз» ташкилоти фаолиятидан лавҳалар.
Ҳакимжон Солихов олган суратлар.

Шарқ дурдоналари

ОЗ-ОЗ УЎТГАНИД ДОМО БЎЛАДИ...

• Қариндош-уруғларингни ўзингдан узоқлаштира. Уларга марҳамат кўзи билан боқ. Уларнинг гапига қулоқ сол ва яхшилик қил. Раҳм — узоқ яшаш учун воситадир ва у кишининг тўқ, фаровон яшашига сабабчи бўлади.

Байт:

Кишидан рози бўлса
агар қариндош,
Ошиб обрўйи бўлмай
барчага бош!

• Ҳеч бир кишини у хоҳ тирик бўлсин, хоҳ ўлик бўлсин ёмон сўзлар билан камситмаслик керак.

• Айб яширишни киши ўзи учун шпор қилмоғи керакки, бу улуг кишиларнинг ёқимли хислатларидир.

• Барча каттаю кичикка, хоҳ у дўст бўлсин, хоҳ душман, Шайх Саъдий айтганидек, яхшилик қилинг.

Байт:

Олтин-кумуш эҳсон
кил, ҳар яхшию-ёмонга
Бири савоб иш бўлса,
бири тузоқ зиёнга!

• Ёмонлик қилган кишидан ўч олиш кўлдан келса ҳам, унинг қилган ёмонлигини кечириб эзгу хулқларининг кўркамроғидир.

• Бировдан ҳаё, уят кетса, ҳаё ўрнини бало олади.

• Ҳеч бир сабабсиз қулиш нодонлик аломатидир.

• Тўрт нараса тўрт нарасага муҳтож, яъни улуглик — адабга, шодлик — хотиржамликка, яқинлик — муҳаббатга ва ақл — тажрибага муҳтождир.

• Бир донишманд ўз ўғлига насиҳат қилиб айтади:

— Икки нарсани мендан ол, сенга керак бўлади: биринчиси, нимани сўзламоқчи бўлсанг, ўйламадан сўзлама, иккинчиси, нима қилмоқчи бўлсанг тадбирсиз қилма.

• Афлотун ҳаким айтади: — Агар душманинг бирор иши тўғрисида сендан маслаҳат олмақчи бўлиб ёнингга келса, унга тўғри ва яхши маслаҳат бер. Ёмон маслаҳат бериб ундан ўч олишни асло кўнглингга келтирма. Унинг сендан маслаҳат сўраб келиши сен билан ошно бўлишни истаганидир. Инсонга лойиқ бўлган хайрихолик шудир.

Байт:

Кимки бўлса хуш
чирою хушқилик,
Доимо кўргай
жаҳонда яхшилик.

ТУЗДА ЙОД МОДДАСИ БЎЛМАСА

Ўзбекистон Болалар парламентининг тўртинчи сессиясида ёш депутатлар Республика Вазирлар Маҳкамасига туз таркибиде йодни кўпайтириш юзасидан махсус мурожаатнома тақдим этишди.

Болалар парламенти бундан икки йил олдин Ўзбекистон болалар жамғармаси ва БМТнинг ЮНИСЕФ ташкилоти томонидан ташкил этилган эди. Унга республикамиз туманларидан 229 нафар мактаб ўқувчиси депутат этиб сайланган. Ёш депутатлар 1992 йил Ўзбекистонда ратификация қилинган БМТнинг Болалар ҳуқуқлари тўғрисидаги конвенциясини тарғиб қилиш, ўргатиш, шунингдек вояга етмаганлар ўртасида гиё-

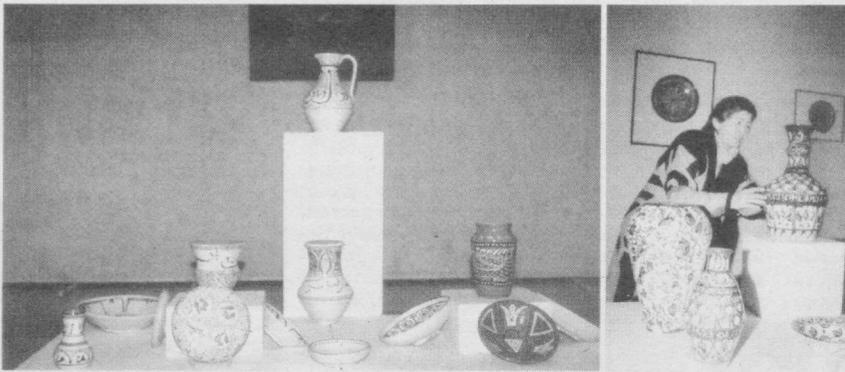
вандлик, ОИТС тарқалишини олдини олиш, экологик муаммоларни бартараф этиш каби кўпгина муаммоларни бартараф этиш мақсадида иш олиб борди.

Ўтган галги сессияда болалар парламенти бола ҳуқуқлари тўғрисидаги конвенцияни тарғиб қилиш, мактаб ички ишлари, ўзини ўзи бошқариш, экология, соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш, ижтимоий масалалар, қарияларга ёрдам кўрсатиш ва

иқтисодиёт кўмиталарига бўлиниб иш юритган эди. Навбатдаги сессияда эса маалаки профессор-ўқитувчилар бола ҳуқуқлари тўғрисидаги конвенцияни ўргатишга бағишланган тренинглар ўтказишди.

Сессияда 2003 йилда республиканинг ўн мингта мактабиде туз таркибидеги йод моддаси тегирилганлиги таъкидланди. Натижада мамлакат аҳолисининг атиги 70 фоизига йодланган туздан фойдаланиб, ётганлиги аниқланди. Шуниндан бола оғир ёш депутатлар махсус мурожаатнома ишлаб чиқилди.

А.ҒАФҒОРОВ,
«Туркистон-пресс»

Қўрғазмалар

ҲУНАРМАНЛАР СУЛОЛАСИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Ўзбекистон халқ рассоми, Давлат мукофоти соҳибдори Муҳиддин Раҳимов ҳаёт бўлганида 100 ёшга туларди. Бир-бирига устоз кулол сулоласига назар ташласак: усто Салим (1789-1875), усто Карим (1823-1891), усто Олим Раҳимов (1858-1934)га, тўртинчи авлод усто Муҳиддин Раҳимов 82 йил умр кечириб, қадимий кулолчилик санъатининг янги қирраларини очишга мушарраф бўлган. Ҳозирги пайтда Муҳиддин отанинг ўғли Акбар Раҳимов авлодлари ишини давом эттириб, кулолчилик сирларини истеъдодли фарзанди Алишер Раҳимовга сиққидилан ўргатиб, чинакам кулол даражасига олиб чиқди.

Муҳиддин Раҳимов ўзбек кулолчилик санъати сирларини ўрганиб, кўп йил санъатшунослик илмий-тадқиқот институтида самарали меҳнат қилди. Ҳар бир вилоят, шаҳар, қишлоқ кулолчилик санъати бир-биридан нимаси билан фарқ қилишини ўрганди. Билганларини келажак авлодга мерос сифатида етказишга шошилди. Яхлит бир кулолчилик мактабини яратиб, шунини дунёга ёйиш, миллий кулолчилик санъатини ривожлантиришга ҳаракат қилганди.

Муҳиддин Раҳимов ҳақида бешинчи авлод ҳисобланмиш ўғиллари Акбар Раҳимов шундай ҳикоя қилади: «Отам кўп ишларини қилишга улгурдилар, бироқ унинг биргина орзуси кулолчилик мактаби ва марказини тузишдек эзгу ниёти амалга ошмай қолди. Унинг орзусини рўёбга чиқаришни ўзимнинг фарзандлик бурчим деб ҳисоблайман. Бугунги кунда мустақил заминимизда бутун ўй-хаёлларим ана шу йўналишга қаратилган ва бу менинг ҳаётим мазмунини бўлиб қолади. Ана ўшандагина ўзбек кулолчилик санъатини ривожлантириш ишига умрини сарфлаган отам олдидаги фарзандлик бурчимни шараф билан бажардим, деб ҳисоблайман».

Ўзбекистон Бадиий академиясининг Марказий кўрғазмалар залида очилган кулолчилик кўрғазмаси намуналарига, М.Раҳимовнинг ижодига назар ташлаган киши бунинг гувоҳи бўлади. Унда Муҳиддин Раҳимовнинг 60 йиллик меҳнат машаққатлари тўла акс этиб турибди. Эрамининг I-асридан XX асри орала-

рида яратилган ўзбек кулолчилиги илмий ўрганилиб, улардан намуналар кўйилган. Деярли қайта жонланган. Булар I-III аср Кушон даври кулолчилиги, X-XI аср Афросиёб кулолчилиги, XIII аср Тошкент кулолчилиги, Темурийлар даври XV-XVI аср кулолчилиги ва шунингдек XV аср миниатюра расмлари акс эттирилган лаганлар, кулолчилик усулларининг ўзига хос мутаносиблиги диққатимизни тортди. Ҳаммаси оддий лойлардан яратилган лаган, гулдор, хумча, хурмача, кўш қулоқ коса, пиёла ва бошқа буюмлардан иборат бўлсада ишлатилган рангли, нақшлари, акс эттирилган қўшлар, табиат тасвирлари билан бир-биридан катта фарқ қилади. Масалан Тошкент кулолчилигида гулзор, палак, ҳовуздаги бадиқлар, қай бирини чархпалак тасвирларига кўриш мумкин. Булар Тошкент тарихидан, маданиятимиз турлари бойлигидан дарак берса, Афросиёб, Самарқанд кулолчилиги ва Темурийлар давридаги сопол буюмларда тўтиқуш, лайлак галаларини кўрамай. Кушон даври кулолчилигида қизил ништ, тўқ-тўйимли (ангоб) ранглари ишлатилганини сезамиз. Кулол Муҳиддин Раҳимов бундан кўриниш ва ранглари ўзича хаёлан кашф этмаган. Археолог олимлар билан бирга юриб, ўша қадимги кулолчилик намуналарини тўплаб, шуларга қараб, табиийлигини сира бузмай, қандай бўлса шундайлигича яратган.

Турли вилоят кулолчилигини илмий нуқтан назардан ўрганиши учун санъатшунос-

лик фанлари номзоди даражасига етган Муҳиддин ота Карим ўғли нафақат кулол, балки яхшигина меъмор ва мусаввир ҳам эди. Гулдор сопол (майолика), ранг-баранг гул нақшли (мосаика) буюмларга усталикларидан ўтган асрнинг 30-40-йилларида республикамиздаги бир қанча қадимий меъморлик ёдгорликлар: Тиллақори, Шердор, Турки Амير ва бошқа жойларини таъмирлашга ўз ҳиссасини қўшган. Ҳозирги Замонавий санъат маркази олд томони сопол кошларини ҳам безашда уста Муҳиддин Раҳимовнинг хизмати катта бўлган.

Шунингдек, Муҳиддин Раҳимов Тошкент кулолчилик корхонасига қатнаб доимо кулолларга маслаҳатлар бериб турар, санъат музейи ходимлари билан мулоқотда бўлиб, қарга бормасин бирор миллий маданиятимиз намуналарига бўлса дарров олиб келарди.

Кулол асарларидан намуналар Санкт-Петербургдаги давлат этнография музейи, Москвадаги Шарқ халқлари санъати давлат музейи, Ўзбекистон Давлат санъат музейи ва Халқ амалий санъати музейидан ҳам муносиб ўрин олган. Эндиликда кулол олим ёзиб қолдирган «Ўзбекистон бадиий кулолчилиги», «Ҳамиша барҳаёт санъат» ва бошқа асарлари ёшларга қўлланма бўлиб қолди.

Маҳмуд АҲМЕДОВ,
санъатшунос.

СУРАТЛАРДА: кўрғазмадан ўрин олган кулолчилик санъати намуналари.

Ҳажимжон Солиҳов
олган сураатлар.

Маданият

БАТАФСИЛ МАЪЛУМОТЛАР ЎРИН ОЛДИ

«Ўзбектелефильм» студияси маҳсулотлари республикамиз киносанъати ривожига алоҳида ўрин тутди. Айниқса, Муस्ताқиллик йилларида яратилган фильмлар ўз мавзуси ва бадиий қиймати билан ажралиб туради.

Ана шу ижод намуналари йилномаси сифатида «Фильмография» тўплами юзага келди. Ундан 1991-2001 йиллар мобайнида экраништирилган бадиий, мусикавий, илмий-оммабоп, мультфильмлар ҳақидаги маълумотлар ўрин олди. Сурага олинган, дубляж қилинган фильмлар, фильм-спектаклларнинг яратилишига оид материаллар ҳам қизиқиб қилиб ўқилади.

Тўплам орқали биз кейинги йилларда яратилган фильмлар билан ҳам танишамиз. «Зумрад ва Кимматнинг янги саргузаштлари», «Эркатой», «Музаффар» каби янги бадиий фильмлар юзага келганининг шохиди бўлган. «Миллий университет», «Мусика саройи» сингари хужжатли фильмларни сурага олиш жараёни ҳам китобхонда яхши таассурот қолдиради.

«Фильмография» — студиянинг кўзгуси янглиғ қизиқарли нашрга айлиниб қолади.

Акбар ЙЎЛДОШЕВ

Санъат

КЎТАРИНКИ РУХДА ЎТДИ

Бектемир туман ҳокимлиги «Қамолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати, «Маҳалла» жамғармасининг туман бўлими ҳамда 1-маданият уйи билан ҳамкорликда «Салом, Янги йил!» деб номланган театрлаштирилган томошалар уюштирди.

Ушбу томоша «Кўёшча нури» болалар майдончасида бир неча кун давом этди. Байрам томошасида 1-маданият уйи қошидаги ўндан ортак бадиий ҳаваскорлар болакайлар учун кувнок кўй-қўшиқлар ва гўзал рақслари билан тадбирга янада файз қўшишди. Айниқса эртак қаҳрамонларининг чиқишлари жуда қизиқарли бўлди.

Тадбирда энг қизиқ шеър айтган ва жозибадор рақсга тушган болаларга совғалар улашилди.

Қамол УСМОНОВА

Биласизми?**ЛИМОН — САРАТОН КУШАНДАСИ**

Шундай оддий нарсалар борки, уларга мўъжизали сифатлар хослигини кўпинча ҳаёлимизга ҳам келтирмаймиз. Масалан, лимон шарбати саратон (рак) касаллигининг ривожланишини тўхтатиб кўя оладиган имкониятга эга эканлигини исбот этди. Маълум бўлишича, лимон шарбати янгилигида инсон организмда саратон хужайрасини ўсимтага айлантирадиган захарли (канцероген) моддаларни йўқотиб юбора оладиган хусусиятга эга экан. Агар яъни, тоза лимон шарбати ҳар куни маълум бир миқдорда ичиб турилса, тананинг сезир тўқималарини захарли химиявий моддаларнинг таъсиридан муҳофаза этади. Хужайраларни охири оқибатда, хавфли ўсимтага айлантирадиган захарланишдан сақлайди.

Япониянинг цитрус мевалари шарбатининг инсон организмга таъсирини ўрганувчи марказида доктор Йошшо Като бошчилигида шу муносабат билан ўтказилган махсус тадқиқотлар ана шундай хулосаларга олиб келди. Доктор Като лимон шарбатини албатта овқатланишдан олдин ёки овқатланишга киришилган пайтда 2 ош қошиқдан истеъмол қилиш самарали эканлигини, ундан кечиктириб қабул қилинса фойдаси бўлмастлигини айтди. Докторнинг фикрича, лимон шарбати энди сиқилган, янги, тоза бўлиши керак.

Доктор лимон шарбатини, айниқса, дудланган, консерваланган ёки тузилган озиқ-овқатларни тановул қилишдан олдин ичишни тавсия этади. Сабаби, бундай таомларда канцероген моддаларнинг салмоқли даражада бўлиши эҳтимолдан холи эмас.

Ҳима? Қарон? Қаерга?

12-18 январда

Бугун — Алишер Навоий номидаги Санъат саройида «Дев билан пакана» комедия фильми соат 16.00, 18.30 да намойиш этилади.

• Муқимий номидаги Ўзбек давлат мусиқий театрида Р.Маъдиев асари «Девона» спектакли соат 18.00 да бошланади.

13 январда:

• Аброр Ҳидоятлов номидаги Ўзбек давлат драма театрида «Уриқ гулганда» спектакли соат 12.00 да намойиш қилинади.

• Гагарин номидаги кинотеатрда 12-15 январь кунлари «Бюролма муҳаббат» бадиий фильми соат

12.00 ва 16.00 да, «Олашакшак» янги супер комедия эса 14.00, 18.00 да бошланади.

14 январда:

• Муқимий номидаги Ўзбек давлат мусиқий театрида Х.Даврон асари «Бобур соғинчи» спектакли соат 18.00 да намойиш этилади.

• Халқлар Дўстлиги саройида «Мирза» ва «Обид-А» театри кизикчилар гуруҳи ҳамда «Маслаҳат» курсатуви ижодкорларининг томошаси соат 19.00 да намойиш қилинади.

15 январда:

• Ўзбек Миллий академик дра-

ма театрида Уйғун ва И.Султон асари «Алишер Навоий» спектакли соат 18.00 да бошланади.

16 январда:

• Аброр Ҳидоятлов номидаги Ўзбек давлат драма театрида «Ерим кетаман дейди» спектакли соат 16.00 да намойиш қилинади.

• Йўлдош Охунбобоев номидаги республика ёш томошабинлар театрида «Сехри хуржун» спектакли соат 10.00 да бошланади.

• Ўзбекистон академик рус драма театрида «Кадриль» спектакли соат 18.00 да намойиш этилади.

17 январда:

• Тошкент Давлат мусикали комедия (оперетта) театрида

«Марица» опереттаси соат 17.00 да бошланади.

• Муқимий номидаги Ўзбек давлат мусиқий театрида С.Имомов асари «Суперкайнона» спектакли соат 17.00 да намойиш қилинади.

18 январда:

• Ўзбек Миллий академик драма театрида Э.Хушвақтов асари «Қирмизи олма» спектакли соат 18.00 да бошланади.

• Алишер Навоий номидаги Ўзбек давлат академик Катта театрида «Доктор Войжоним» балети соат 12.00 да намойиш этилади.

• Аброр Ҳидоятлов номидаги Ўзбек давлат драма театрида «Павианд» спектакли соат 12.00 да бошланади.

Табиаат ажойиботлари**АСОСИЙ РИВОЖЛАНИШ ҚОНУНЛАРИ**

Тирик организмларнинг серпуштлиги қандай омилларга боғлиқлигини кўрайлик. Ургочи фил ўттиз ёшга кирганида жинсий вояга етади ва битта бола туғади. Ҳали она сутининг ҳиди кетмаган сичқон ҳам бола кўради, у бир йилда 2-3 марта насл беради ва ҳар гал 7-8 тадан бола туғади. Бир жуфт паша ёз мавсумида 200 квинтиллион дона бола очади. Оддий кўзга кўринмайдиган бактерия ва инфузориялар бир неча кун ичида ўн миллионлаб ўзига ўхшаш бактерия ва инфузориялар ҳосил қилади.

Ана шу омилларнинг барчаси ҳайвонларнинг катта-кичиклиги билан уларнинг насл бериши орасида боғлиқлик бор дейишга асос бўлади. Уни шундай изоҳлаш мумкин. Бақа билан чумчүк тахминан бир хил ўлчамга эга. Агарда ана шу кўрсаткич ҳайвоннинг серпуштлигига таъсир этадиган бўлса, тахмин қилиш мумкинки, уларнинг насл қолдириш даражаси ҳам бир хил бўлади. Ҳақиқатда эса бақа чумчүкка қараганда ўта серпуштлир. Чумчүк атмиги 4-5 дона туҳум қўйса, бақа бир неча юз дона насл қолдиради. Нима бўлди, юқорида кўрсатилган қоида бузилдими?

Гап шундаки, чумчүк билан бақанинг ўлчами тахминан бир хил бўлсада уларнинг бошқа жиҳатлари: тузилиши, хулқ-атвори, ҳаёт тарзи ҳам ўхшаш бўлгандагина уларнинг наслдорлиги ҳам бир хил бўлиши мумкин эди. Демак чумчүк билан бақада ана шундай ўхшашликлар етишмайди. Бақа ўзининг танасини иситиш учун нисбатан кам озука сарф қилади, унинг қони ҳам, тани ҳам совуққина, чумчүкники аксинча иссиқ. Агарда биз, иккала ҳайвоннинг хулқ-атворида эътибор қилсак бақа ҳақиқатдан ҳам чумчүкка қараганда кам ҳаракатчан, чумчүк бўлса серҳаракат ва ўта фаол ҳаёт кечира-

ди. Бундай ҳолат кўпроқ энергия сарф бўлишни талаб этади. Бинобарин кўпроқ озука талаб қилади. Бақа ва чумчүк бир хил даражада яхши озуклансада серҳаракат чумчүкка қараганда кам ҳаракат бақанинг кўп насл бериши учун озука ва қурилиш моддалари етарли даражада бўлади.

Кушлар тузилишига кўра, бақаларга қараганда шажаранинг юқори қисмида жойлашган. Ана шу ақидага кўра чумчүк бақага нисбатан анча мукамал ривожланган. Ҳаётнинг кўрсатишича бир хил катталиқдаги, бир хил фаол ва бир хил озукланадиган иккита организмдан қайси бири оддий ва жўн тузилган бўлса, яъни шажаранинг куйи қисмида жойлашган бўлса у шунчалик серпушт бўлади. Чумчүк танаси бақага нисбатан анча мураккаб тузилишга эга, демак унинг ҳаёт тарзи, яъни экологияси бақаникидан фарқ қилганда тақдирда ҳам у кам насл бериши керак.

Ҳайвонот дунёсининг асосий ривожланиш қонунлари ана шундан иборат.

Яҳё ДАВЛАТОВ,
биология фанлари доктори.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪПОНЛАР ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪПОНЛАР**ҲУРМАТЛИ ИШБИЛАРМОН ВА ТАДБИРКОР ЖАНОБЛАР!**

Давлат мулки қўмитаси Тошкент шаҳар бошқармаси ва «Тошкент шаҳар муниципал биржа маркази» Сизларни биржа савдоларига таклиф этади.

БИРЖА САВДОЛАРИГА ҚЎЙИДАГИ ШАҲРИМИЗ БОЗОРЛАРИДАН ЖОЙЛАР ҚЎЙИЛГАН:

Биржа савдоларида:

Тошкент шаҳри, Ҳамза тумани, Паркент кўчаси, 74-уйда жойлашган, «Parkent ixtisoslashgan bozori» ОАЖ ҳудудида янги қуриладиган турғун савдо дўконларини қуриш ҳуқуқи:

- майдони 9 квадрат метр (3x3) бўлган ноозиқ-овқат буюмлари дўкони қуриш ҳуқуқи,

бошланғич баҳоси — 2000000 сўм;

- майдони 36 квадрат метр (6x6) бўлган қурилиш моллари дўкони қуриш ҳуқуқи,

бошланғич баҳоси — 3 500000 сўм;

- майдони 1,5 квадрат метр (1x1,5) бўлган лак-бўёқ дўкони қуриш ҳуқуқи,

бошланғич баҳоси — 2 000000 сўм;

- майдони 48 квадрат метр (6x8) бўлган ошхона қуриш ҳуқуқи,

бошланғич баҳоси — 5 000000 сўм.

Тошкент шаҳри, Сергели тумани, Янги Сергели, 3-уйда жойлашган, «Avtomakon» СЯМ ШХЖ (авто эҳтиёт қисмлар бозори) ҳудудида жойлашган, ҳар бирининг майдони 18 квадрат метр бўлган дўконлар, ҳар бир дўконнинг бошланғич баҳоси — 3000000 сўм.

Биржа савдолари ҳафтанинг ҳар иш кунида

«Тошкент шаҳар муниципал биржа маркази»да бўлиб ўтади.

Мурожаат учун манзил: Тошкент шаҳри, Мовароуннаҳр кўчаси, 16а-уй.

Телефон: 132-25-51. Факс: 133-20-74.

www.tshmbm.uz; E-mail: Birja@mail.tps.uz va info@tshmbm.uz

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»

Эълонлар шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни соат 9.00 дан 17.30 гача қабул қилинади.

Маълумотлар учун телефон: 133-28-95.

Факс: (3712) 133-29-09.

Манзилимиз: Матбуотчилар кўчаси, 32-уй,
2-қават, 204-хона.

oytaxt
FM 107.2
Кунгил учун мусика, мулоҳаза учун ахборот. Пойтахт ўз радиосини танлайди «Пойтахт-Информ».

INFORM
132-26-44 132-26-45

Спорт

**ОСИЁ
ЧЕМПИОНАТИДА
ОМАД ТИЛАЙМИЗ**

Афинада ёзги олимпиада ўйинлари ўтдирилган йилда барча спорт турлари вакиллари сингари боксчиларимиз ҳам энг нуфузли мусобақаларга қизгин тайёргарлик кўрмоқдалар.

Куни кеча бош мураббий Шароф Худойбердиев раҳбарлигидаги бокс бўйича Ўзбекистон терма жамоаси вакиллари Янгиобод спорт базаси ва шахримиздаги МХСКда пухта тайёргарлик кўришгани холда Филиппинга Осиё чемпионати баҳсларида катнашиш учун жўнаб кетишди.

Биз Осиё чемпионатида муносиб иштирок этиш учун отланган ҳамюртларимиз — Отабек Мамажонов, Тўлаш Дониёров, Баҳодир Султонов, Беҳзод Хидиров, Жаҳонгир Сувокулов, Дилшод Маҳмудов, Шерзод Хусанов, Ўткирбек Хайдаров, Нодир Фуломов, Игорь Албанов, Рустам Саидовга кескин ва мурасасиз баҳсларда омад тилаймиз. Айниқса, Шерзод Хусанов, Беҳзод Хидиров, Ўткирбек Хайдаров ва Рустам Саидов каби тажрибали чарм кўлқоп усталаримиздан умидимиз катта. Шунинг таъкидлаш керакки, Осиё чемпионати финалига чиққан боксчилар Афина олимпиадасида катнашиш ҳуқуқини кўлга киритишадди.

**БРОНЗА НИШОНИ
СОҲИБИ БЎЛДИ**

Латвия пойтахти Рига шаҳрида дзюдо бўйича «Уч юлдуз Кубоги» номи халқаро турнир бўлиб ўтди.

Ушбу нуфузли мусобақаларда 15 мамлакатдан таширф буюрган шарқ яккакураши усталари галаба учун кураш олиб боришди.

Турнирда юртимиздан уч нафар дзюдо устаси катнашди. 66 килограммгача бўлган вазнда галамга тушган Мурод Қолиқулов бронза нишонини кўлга киритган ҳолда мусобақадан ёруғ юз билан қайтди.

Тошкент шаҳар дезинфекция станцияси маъмурияти ва касабаси бош шифокор Карим Ортиқович Ортиқовга опаси

ПАЗЛИ аянинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Юртимизда байрам шодиеналари кизгин давом этмоқда.

Урта асрнинг энг буюк энциклопедист олими, бутун жаҳонга илмий изланишлари билан машҳур алломалар алломаси бўлган бобомиз Абу Райҳон Беруний билан ҳар қанча фахрлансак арзийди. Улуғ юртошимиз ўз замонасида барча фанлар соҳасида 150 дан ортқил илмий китоблар ёзиб қолдирган. Шу билан бирга Марказий Осиёда илк бор Гурганж (ҳозирги кўҳна Урганч)да ташкил топган Фанлар академияси «Байт ул-Ҳикма»ни бошқарган. Бу академияда қирқдан ошқил олим йиғилиб, илмий ишлар олиб боргани учун маҳаллий халқ уни «Қирқ мулла» илм даргоҳи, дея атай бошлаган. Куйида «Маъмур академияси» ҳақида қисқача маълумот беришга ҳаракат қиламиз.

Мамлакатимизда мустақиллик оидларининг оғишмай амалга ошаётганиги туйғали ўзгичлигимизни англаш, кадрларимизни тиклаш, атайлаб чанг бостирилган тарихимизни авайлаб ёруғликка чиқариш каби ажойиб ишлар амалга оширилмоқда. Айниқса, Юртошимизнинг қадимий ва навқирон Хива шаҳрининг 2500 йиллик тўйидаги табрик нутқи ва ундан кейинроқ «Хоразм Маъмур академияси»ни қайтадан ташкил этиш тўғрисидаги Фармони севинчимизга севиноқ қўшиб юборди.

Бундан минг йил илгари ҳали Европадаги айрим улкан мамлакатларнинг ёзма адабиётлари пайдо бўлмаган даврда бизда қадимий Хоразм ёзуви бўлганлиги, Гурганж (кўҳна Урганч)да «Байт ул-Ҳикма», яъни донишмандлар уйи — «Маъмур академияси»нинг иш бошлаганлиги Туркистон замининда илм-фан ривожига қадимдан мавжудлигини билдиради. Юқорида таъкидлаганимиздек, бу академияни маҳаллий халқ ханузгача «Қирқ мулла» илм даргоҳи деб атайди. Ривоятларга қараганда, бу даргоҳда қирқ олим илм-фан билан шуғулланар экан. Академия қошида жуда кўп китоб жамғармасига эга бўлган кутубхона, қулайликларга бой расадхона — обсерватория ташкил этилган. «Қирқ мулла»да ўша даврнинг ўзидек бутун ер юзига машҳур алломалар Мусо Хоразмий, Аҳмад Фарғоний, Аббос Жаварий, Абдулла Марвазий қабилар ёшларга устозлик қилганлар. Уларни Бағдоддаги илм даргоҳига тақлиф этишганидан кейин эса Абу Райҳон Беруний, Абу Али ибн Сино, Абу Саҳл Масиҳий, Зайниддин Журганий, Абу Наср Арроқ Мискавайнӣ, Абул Хайр Хуммор, Абул Қосим ибн Умар Замашарийлар илм билан қудуқ қазисдек илмий ишлар олиб боришган. Академиянинг бошқарувчи илмий раҳбари Абу Райҳон Беруний эди.

Бу тўғрисида илм-фан марказининг «Маъмур академияси» дейилиши бежиз эмас. Мазкур номдаги академияни бундан илгари Хорун ар-Рашиднинг ўғли Маъмур ар-Рашид Бағдодда очганда. Аббосийлар авлодидан бўлмиш Маъмур ибн Маъмур Абу Аббос Хоразмшоҳлар сулоласининг учинчи ҳукмдори бўлиб, 1009-1018 йиллар давомида Хоразм давлатини бошқарган. У илм-фанга қизикқанлиги туйғали олимлар, ёзувчиларни йиғиб, ўз номида пойтахт Гурганжда академия ташкил этган. Бу академияда фаннинг кўпгина соҳалари: тиббиёт, жўрофия, флакит, фалсафа, мусиқашунослик, адабиёт, тилшунослик, таржимонлик, тарих, ер усти ва ер ости бойлиқларини ўрганиш, зиратчилик — қишлоқ ҳўжалиги ҳамда чўлларни ўзлаштириш қабилар бўйича илмий изланишлар олиб борилган. Натижада қисқа вақт ичида жуда кўп илмий кашфиётлар, асарлар юзага келиб, улар амалий ишларда қўлланила бошлаганди. Жумладан, баланчикка сувни тўлқин кучидан фойдаланиб чиқариш, яъни тўлқин кучи билан тепаликка чиққан сув аввалига ортага қайтарди, кейин эса тепаликдаги ариқ (аслида айриқ, катта ўзандан сувни айқириб олиб оқизиш) бошига ҳовузча қовланган, кейинги тўлқин кучи билан келган сув эса ҳовузчадаги сувни қувлаб, унинг ўрнини эгаллаган...

Бироқ, бундай ютуқларни эшитган Газна ҳукмдори Маҳмуд Фазнавий бу хил кашфиётлар меннинг даргоҳимда бўлиши керак, деган ўйда қандай бўлмасин, Гурганжни ўзига бўйсундирдиш пайига тушди. У 1017 йили Гурганжга жуда катта қўшин билан бостириб келиб, Хоразмшоҳ

Маъмурни қатл этдиради. Кейин у тарихчи Абдусамад Аввалии ҳузурига келтирилади-да, гўё билмидон бўлиб уни сўроққа тутди, унганча Абу Райҳонни ҳам чақиртиради.

— Хўш, тарихчи Абдусамад, нега қарматийларни мақтаб, тарғиб қилгансан?!

— Шохим тарғиб қилмадим, тарихда қандай бўлса шундайлигича ёздим.

— Олиб боринг бу маъмурни, бошини танасидан жудо этинг!

Маънавий қадриятларимиз

**АЛЛОМА ИШИНING
ДАВОМИ**

Кейин навбат бобомизга келади, унга савол беради:

— Нега сен бош-қош бўлатуриб, қарматийларни тарғиб қилишга йўл қўйдинг?!

— Мен ҳам тарихда қандай бўлса шундай ёз, деганман.

— Буни ҳам олиб боринглар!

Маҳмуд Фазнавийнинг вазири асли хоразмлик бўлиб, Абу Райҳон Берунийни яхши биларди, дарров шохдан булар бизга керак бўлади, афв этинг, деб илтимос қилади. Аммо, афв сал кел бўлганди, Абдусамаднинг боши кесилиб, бобомиз Берунийнинг боши тепасида жаллоднинг қиличи тик турганида вазирининг хайрири эшитилди. Унганча «Қирқ мулла», расадхона ва кутубхона бинолари жаллодлар томонидан вайронга айланттирилган эди. Шундай қилиб, Абу Райҳон бобомиз ва бошқа олимлар, шунингдек, кутубхонадаги барча китоблар тўларга ортиб Газнага олиб кетилган. Фақат Абу Али ибн Синогина Қорақум барханлари орасига яшириниб, Эронга қочиб қолганди.

Вазир Хўжа Ҳасан (асл исми Маҳмуд Абу Али Хўжа Ҳасан эди, шохнинг исми ҳам Маҳмуд бўлганлиги туйғали чалқаштирмаслик учун уни Хўжа Ҳасан дейишган), Газнада аллома Берунийга илмий иш қилиши учун шароит яратди. Уни зиндонбандликдан қутқариб, шаҳар чеккасидан дала-боғ ҳўли олиб беради, тез-тез аҳолидан хабардор бўлиб туради. Бироқ, бобомиз ўта тўрсиёз, шох олдига баъзи олимлардек маддўхлик қилишни ёқтирмас эдилар. Бундай тўри сўзликларни қўпична шохнинг фашига тегарди. Шох бирор гап айтмоқчи бўлса шайхул раис (донишмандлар раиси)ни чақираб, кейин олимларни қорларди. Бир куни шох шайхул раис билан биргаликда бобомизни ҳам ҳузурига чақиртирибди. Басавлат шайхул раис ёнида турган паст бўйли, қизил мағиздан келган, қориндор бобомизни шох оғоҳлангича бошлабди: «Агар меннинг ҳузуримда бахтга йўлдош бўлмоқчи истасанг, ўз илминг асосинда гапирма, меннинг раёимга мувофиқ сўзла!» Бу хил писандаларга парво қилмай бобомиз ҳаммаша рост ва дадил гапирверибдилар. Сабаби, тиз чўкиб, ёлғон сўзлашни сира ҳам ёқтирмас эдилар. Уша куни шох бобомизни илмий қўлмоқчи бўлиб, газаб билан шундай савол берибди:

— Дилимга бир нарсани беркитиб турибман, у нимадир? Мана шу қасрнинг ўн икки эшиги бор, мен бугун қайси бирдан чиқаман?

Шохнинг бу саволларига оғзаки жавоб беришни бобомиз эп қўрмай, бир варақ қоғозга ёзиб, ими-жимиди шайхул раисга берибдилар. Буни сезмаган шох катта олим бўлатуриб, жавоб бера олмади, дея ўша заҳоти буюрибди: «Рубарўдаги деворни бузиб, янги эшик қўриндилар, мен ўша эшикдан чиқаман!» Бу буюрдан шобиб қолган шайхул раис дарров қўлданги бобомизнинг хатини шохга икки букилиб топширибди. Унда шу сўзлар ёзилган экан: «Шох дилидаги яширилган гап, бу унга қаср эшикларига ёқмай қолгани, деворни бузиб, ўша ердан чўмоқчи эканлиги» жавобини очик-ойдин айтмай, уни ёзиб шайхул раисга узатганидан шох даргазаб бўлиб, кўз ўнгига алломани қаср минорасидан ерга улоқтиришни буюрибди. Аммо, вазир Хўжа Ҳасан судлик билан арқондан тўр тўқиттириб, ўшанга бобомизни ташлашни уқдирибди. Жаллодлар бобомизни минора устига олиб чиқиб, шох кузатиб турган дарагазо излорини қўрсатиб, кейин улоқтирган эканлар...

Орадан икки ой ўтганидан сўнг шох вазирига бобомизни жаҳл устида халок этганидан афсусланиб, Ҳиндистонга хинд тилини биладиган элчи юбормоқчилигини, унга фақат Абу Райҳонга ўшаган одам кераклигини айтибди. Ушанда вазир, бир қошқил қонимдан кенсангиз, аллома ҳузурингизда бўлади, дебди. Бобомизни саройга келтиришганида «ўлдирилган» одамни кўриб, шохнинг ранг-рўйи оқариб кетибди...

Аллома бобомиз элчи бўлиб, Ҳиндистонга борганларидан кейин ҳам илмий изланишларини давом эттирибдилар. Нандна қаласида атайлаб яшаб, у ердаги санскрит (эски хинд) тилини биладиганлардан ўзларига лугат тузиб олганлар.

— Мен хиндларнинг икки китобини — «Санхья» ва «Патанжалани» эски хинд тилидан араб ҳамда форс тилларига ўғирдим. Хинд олимлари илтимосига биноан эса, «Эвклид» ва «Алмажистий» китобларини юнон (грек)чадан хинд тилига кўчирдим. Шу билан бирга фалақит асбоб-анжомлари ясаш йўлларини ҳам уларга ёзиб бердим, — деб айтганлар ўларнинг машҳур «Ҳиндистон» китобларида. Шуниси ҳам борки, бу китобда шох Маҳмуд Фазнавийнинг ёзувчиларига ҳақида ҳам баён қилганликлари учун асарни сир тутганлар. Маҳмуд Фазнавий вафотидан кейин эса ҳўмронлик унинг катта ўғли Маъмур қўлига ўтди, у отасининг баджаҳлчилигини ёқтирмасди, алломани эса ўзига устоз деб биларди. Бобомиз Газнада даврида «Маъсуд қонуни» китобини ёзиб тугатдилар, бунда Маҳмуд Фазнавийнинг кирдиқорлари энди очик-ойдин очиб ташланганди.

Абу Райҳон бобомиз саксон ёшда вафот этганлар, шогирдлари — ҳукмдор Маъсуд алломанинг ҳурматини жойига қўйиб, уни Газна шаҳри чеккасидаги ҳовлисига дафн эттиради.

Қисқасини айтганда, «Маъмур академияси» Туркистон замининда қадимда жуда кўп илмий-амалий ишларни амалга оширган. Унинг Хива шаҳрида қайта тикланиши раъзий маънода бўлса ҳам мустақиллигимиз туйғали эди. Бу эса ўз навбатида аллома бобомиз Абу Райҳон Беруний илмий ишлари яна юртимизда давом этаятганини оламга кўз-қў қилади.

ОЛИМ КЎЧҚОРБЕКОВ

**Бош муҳаррир
Акmal АҚРОМОВ**

Манзилимиз: 700000,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчорлар кўчаси, 32

ТЕЛЕФОНЛАР:

хатлар — 133-29-70;
ёшларлар:
133-28-95, 132-11-39;
факс: (3712) 133-21-56.

Ҳажим — 2 босма тўбюк офсет
қўлда босилди.
5576 нуссада босилди. Қўқил бичими А-3

**Газета Тошкент шаҳар
Матбуот ва ахборот
бошқармасида 1-рақам
билан рўйхатга олинган.**

Душанба, сешанба, чоршанба,
пайшанба ва жума кўнлари чиқади.
Навр кўрсаткичи — 563

Наширн етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардан пошта бўлимларига ёки «Тошкент почтаамтига» — 133-74-05 телефонига мурожаат қилишниёиз мумкин.

Газета «Тошкент оқшоми»нинг компьютер марказида терилди ва сақланган.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмоҳонаси. Қорхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.